

TEST

www.dtest.cz

3/2011

79 Kč

TESTY

Tuňák v konzervě

Dětská jízdní kola

**Antivirové
programy**

Letní pneumatiky

Kašel a léky

**Pojištění nemocí
a úrazu**

Konzervovaná nejistota

9 771210 731015

03

NA SAMÉM POČÁTKU cyklistického dávnověku byl běhostroj. Stroj dřevěný, bez šlapek, řetězu či pneumatik. V 60. letech 19. století přibýly na ose předního kola kliky a na rámu sedlo. Hanlivé pojmenování „kostitřas“ vystihovalo pocity jezdců. Na základě úvahy, že čím větší bude přední kolo, tím delší vzdálenost závodník ujede na jediné šlápnutí, se vyvinula vysoká kola. Až o dvacet let později se objevil *Rower Safety Bicykl*, tedy bezpečné kolo. Mělo základní znaky jízdního kola, jak ho známe dnes.

Jak bezpečná jsou dětská jízdní kola 21. století?
Napovíme. Rodiče musí být ve střehu a pečlivě vybírat.
Chcete-li vědět více, přečtěte si jejich test.

Jak už určitě víte, dostali jste přidáno. Čas. Necháte-li si teď něco zhotovit na zakázku, máte automaticky záruku v délce čtyřiařidvaceti měsíců. Tedy naprosto stejnou jako u výrobků, které si kupujete v obchodech. Ještě dodám, že do 22. února platila u zakázek lhůta šest měsíců, a pro jistotu ještě dodám, že ti z vás, kteří uzavřeli smlouvu před uvedeným datem, přijdou zkrátka, neb pro ně platí oněch původních šest měsíců záruky.

Když si něco jdete koupit do obchodu, vybíráte si už existující výrobek. Prohlédnete si jej, vyzkoušíte, když vyzkoušet na místě jde, nahlédnete do návodu, případně vyzpovídáte prodávajícího. Prostě víte, s čím máte tu čest. Když si ale necháte něco zhotovit na zakázku – je jedno, zda

halenku, šaty, skříň nebo zlatý prsten – plně se odevzdáváte do rukou toho, kdo vám onu věc zhotoví. Jaký bude výsledek, bude hodně záležet na vás.

Vždy myslíte na to, že co je psáno, je i dáno. A tak nikdy neuzavírejte smlouvu ústně, nýbrž vždy a pouze písemně! Musí obsahovat, co chcete zhotovit, cenu a samozřejmě termín předání zhotovené věci. Tím to ale zdaleka nekončí, protože mezi vámi a zhotovitelem musí být na prosté jasno. Na příkladu vám ukážu, jak musíte přemýšlet...

Víte, co potřebujete – dejme tomu skříň. Ve smlouvě se musí objevit materiál, ze kterého chcete, aby byla zhotovena, a povrchová úprava. Nesmí chybět rozměry, řešení dveří, prvky nutné k jejich otevírání a zavírání a členění vnitřního prostoru. Můžete si dohodnout, že materiál dodáte sami, nezapomeňte uvést množství a jakost, nebo že si ho obstará zhotovitel sám a opět v jakém množství a v jaké jakosti. Důležitá bude i doprava, odvezete si skříň sami, nebo vám ji zhotovitel přiveze? Před podpisem si smlouvu přečtěte, abyste si ověřili, že se při jejím sepsování na nic nezapomnělo.

Budete-li uzavírat jakoukoliv smlouvu na zhotovení věci, nesmíte na nic zapomenout. Když si uzavřete smlouvu písemně, avšak svoji představu vylíчите pouze ústně, můžete si přivodit zbytečné komplikace.

U. Rozová

Pořídte si robotickou sekačku!
Tak by mohl znít reklamní slogan pro ty, kterým pravidelné sekání trávy činí nepřekonatelné obtíže. Otestovali jsme robotické sekačky, které umí bez nutnosti vašeho přílišného přičinění sekat trávník. Nutno podotknout, že se nejedná zrovna o levné „hračky“. O to důležitější je vědět, zda jejich cena odpovídá jejich kvalitě.
Test robotických a motorových sekaček vyjde v dubnovém dTestu.

OBSAH

TESTY

Bez ochrany ani klik (ochrana počítače)	str. 6
Nenapravitelní (dětská jízdní kola)	str. 12
Nebezpečné rychlosti (letní pneumatiky)	str. 16
Konzervovaná nejistota (tuňák v konzervě)	str. 28

FINANČNÍ SLUŽBY

Pojištění nemoci a úrazu (2. díl)	str. 22
---	---------

INFORMAČNÍ SERVIS

Černé ovce: Trvalé následky	str. 26
-----------------------------------	---------

ZDRAVÍ

Kašel a léky při kašli užívané	str. 20
--------------------------------------	---------

Monitor

Test tresčích jater z únorového vydání časopisu dTest vyvolal širší odezvu v on-line médiích. Důvod byl zřejmý. Jeden z testovaných výrobků, tresčí játra ve vlastním oleji GIANA (Polsko, datum minimální trvanlivosti 31. 12. 2013), nesplnil požadavky na zdravotní bezpečnost; celková suma dioxinů a polychlorovaných bifenylů s dioxinovým efektem více než dvojnásobně převyšovala povolené limity. Během krátkého období proběhla českými on-line médii více než desítka článků na toto téma. Znepokojující výsledky testu uveřejnily především internetové zpravodajské servery, téma se objevilo například na ct24.cz, financninoviny.cz, tyden.cz nebo ve zprávách ČTK. Zpracováno na základě monitoringu médií společnosti Anopress IT.

UPOZORNĚNÍ

Od 21. března 2011 nás najdete na adrese: Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10–Vršovice

3. vydání měsíčníku dTest připravili: Ida ROZOVÁ, Václav BENEŠ, Jan HROUDA, Martin VÁGNER (grafická úprava), PA (foto), Jiří NOVÁK (ilustrace), JUDr. Martin SOCHOR.
dTest, vydavatel Občanské sdružení spotřebitelů TEST (IČO: 45770760) se sídlem Nuselská 297/5, 140 00 Praha 4. Šéfredaktorka JUDr. Ida Rozová. Technické zpracování Elena Saltuniová, Revoluce 1575/2, Praha 4. Tisk: Svoboda Press, s.r.o., Praha 10-Malešice. Informace o předplatném podá a objednávky přijímá TEST, Nuselská 297/5, 140 00 Praha 4-Nusle, tel.: 241 404 922, fax: 241 406 533, e-mail: dtest@dtest.cz. Distribuce: PNS, a.s. (ČR) a Magnet Press Slovakia (SR). Správa distribuce: STRAPER s.r.o. (straper.cz). dTest je zahrnut v monitoringu médií Anopress IT. Přetisk zapovězen. Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. 3105/1994.

Na titulní straně použita ilustrační foto.
Toto vydání vychází 15. 3. 2011

MK ČR E 6876
ISSN 1210-731X

© Občanské sdružení spotřebitelů TEST, Praha

**Objednávky a reklamace
časopisu dTest
www.dtest.cz
tel.: 241 404 922
fax: 241 406 533**

Výhrůžkám nepodléhejte a neplatte

Psychický nátlak vyvíjí na tisíce spotřebitelů slovenská společnost BIB Services a snaží se je prostřednictvím výhrůžných e-mailů přinutit k zaplacení desítek až stovek eur za registraci na internetových stránkách provozovaných seychelskou společností Online Investment Group Ltd. Někteří lidé nátlaku podlehnou a zaplatí, protože jim firma hrozí soudem a exekucemi. Jenže smlouva na webu platně nevznikla, a společnost tudíž nemá na peníze nárok.

Rada právníků Evropského spotřebitelského centra (ESC) zní: Na výhrůžné e-maily vůbec nereagovat a nic neplatit, dokud nepřijde dopis přímo od soudu. Teprve pak je třeba bezodkladně učinit další kroky, konkrétněji například podat odpor proti platebnímu rozkazu, jímž firma hrozí.

Pochybný projekt tzv. *webových pastí* běží i jinde v Evropě. Příběh je vždy stejný. Firma založí stránku s jinak volně dostupným obsahem, například s informacemi o fotbalovém mistrovství nebo volně šiřitelným softwarem, a na titulní straně nabídne možnost soutěžit o drahou elektroniku. Pár měsíců poté, co návštěvník webu do soutěžního formuláře vyplní své osobní údaje, mu přijde e-mail, že se na daných stránkách zaregistroval a za dvouleté členství musí dle smluvních podmínek zaplatit třeba 60 eur.

Smlouva ale ve většině případů platně nevznikla. Webové stránky jsou tvořeny záměrně klamavým způsobem, a protože zákon tyto nekalé obchodní praktiky zakazuje, nemohou vést ke vzniku platné smlouvy. Při registraci mohou být navíc velmi snadno zneužity osobní údaje třetí osobou.

Částky ve výši zhruba 50 až 100 eur vymáhá společnost BIB Services, s.r.o., v zastoupení společnosti Online Investment Group údajně registrované na Seychelách. Druhá jmenovaná firma byla vytvořena jako následník slovenských společností Web Content a Pro Content, které s těmito praktikami na Slovensku začínaly.

„Stávající e-mailové výzvy jsou napsané tak, aby si méně pozorní lidé mysleli, že pohledávka už je u soudu a že musejí zaplatit,“ upozorňuje ředitel ESC Tomáš Večl a dodává, že se na spotřebitelské centrum obrací stovky lidí s žádostí o radu, jak postupovat. Obracet se však nemusejí, stačí neplatit, nekomunikovat a reagovat, až bude případ u soudu. To však ESC považuje za vysoce nepravděpodobné.

Evropské spotřebitelské centrum (ESC) poskytuje spotřebitelům informace o jejich právech na jednotném evropském trhu. Právníci ESC bezplatně pomáhají spotřebitelům řešit jejich problémy s obchodníky z jiných zemí EU, Norska či Islandu. Více na www.coi.cz/esc.

Kontakty na ESC pro ČR
adresa:
Štěpánská 15, 120 00 Praha 2
e-mail: esc@coi.cz
telefon: 296 366 155

Kupujete vzduch?

Pokud jste nedobrovolně vedle samotného výrobku zaplatili i za přibalené vzdušné „nic“, nenechte si to pro sebe. Podělte se o svou zkušenost, kterou budeme publikovat na stránkách časopisu dTest. Napište nám název výrobku, jeho výrobce či dovozce, cenu, počet kusů, resp. množství v balení. Dokumentační fotografie jsou vítané, nejsou však nezbytné. E-mailová adresa vzduch@dtest.cz je cestou k upozornění na nešvar, který by si spotřebitelé neměli nechat líbit.

Čaj Mix Green

Mám rád čaj, a proto rád zkouším různé novinky. Když jsem rozbalil tuto krabičku, hned jsem si vzpomněl na vaši výzvu, nafotil a posílám.

Zdeněk Cuhra

Název výrobku: VITTO TEA, Mix Green, pravý zelený čaj & pravý zelený čaj aromatizovaný

Balení: 4x 5 sáčků
Cena: 26 Kč

Dovozce/distributor:
VITTO TEA BOARD, s.r.o.,
Praha 4

www.dtest.cz

Aktualizovaná databáze televizorů

Na našich webových stránkách www.dtest.cz jsme zveřejnili nové výsledky testu televizorů. Naleznete je v rozsáhlé online databázi, která obsahuje také výsledky více než sto padesáti televizí

z předchozích testů. V databázi jsou k dispozici veškeré podrobnosti ke každému televizoru, detailní výpis testovaných parametrů a přehled vybavení jednotlivých modelů. Uvidíte tak obrovský rozsah a hloubku našich testů. Televizory lze snadno třídit a řadit podle různých kritérií jako cena, velikost úhlopříčky, typ obrazovky nebo podle celkového hodnocení či hodnocení obrazu, zvuku, obsluhy, spotřeby a jiných dílčích parametrů. Databáze dále umožňuje jednotlivé televizory srovnávat mezi sebou.

Databázi najdete na adrese www.dtest.cz/televizory

Když se slaví...

Březnový Mezinárodní den spotřebitelů jsme se rozhodli pojmout vesele a vyhlásili jsme „pátrání“ po absurdnostech a kuriozitách, se kterými jste se vy, spotřebitelé, setkali při nakupování, reklamacích či třeba při objednávání a poskytování služeb. Potěšte se prvním příběhem.

Pípající kočárek

Před pár lety jsem kupovala sportovní kočárek pro prvního syna. Poučena z praxe reklamací prvního vozítka jsem věděla, co chci a na co si dát pozor. Minivýtah v paneláku a malý kufr auta udělal předvýběr za mě; odpadlo tak 90 procent všech kočárků na trhu. I přesto jsem našla perfektní kočárek za dobrou cenu. Jezdila jsem s ním moc ráda a těšila se z jeho úžasného pohodlí pro mě i syna. Přišlo zimní období a najednou se začaly dít podivnosti. V obchodech jsem při průchodu bezpečnostní branou „pípala“, jenže ne vždy a všude.

Než mě napadla spojitost s kočárkem, absolvovala jsem mnoho nedůstojných prohlídek od ochranky. Vlastně díky proklínáním ochrankám jsem přišla na to, že pípání způsobuje „něco“ na kočárku. Tak jsme s manželem začali u jednoho obchodu rozebírat kočárek. Vypadali jsme trochu jako blázni, když jsme zkoušeli pronášet skrz bránu nejdřív mimino, pak fusak, pak boudu, pláštěnku, polstrování... až jsme zjistili, že pípá zcela holá kostra kočárku.

Kočárek jsem reklamovala. Po měsíci mi ho vrátili s tím, že jim nepípá a nešledali na něm žádnou závadu. Při přebírání kočárku zpět z reklamčního řízení jsem zkoušela několik okolních obchodů v nákupním centru, zda přeci jen nezapípá – a nic. Jenže o pár dní později opět kočár pípá. Zase jsem byla za zlodějkou.

Našla jsem si firmu, která vyrábí bezpečnostní brány, a poprosila ji o názor. Po telefonu jsme nic nevyřešili, takže jsem se se synem rozjela přes půlku Prahy k ochotnému zaměstnanci firmy. Díky jeho vstřícnosti (a pak že andělé neexistují!) a téměř hodinovému bádání, měření a zkoušení kostry kočárku pomocí různých přístrojů jsem se dověděla, že na boku kočárku je svařený kovový ovál tak nešikovně, že to působí jako cívka v určité frekvenci, a to zřejmě spouští alarm v bezpečnostních branách. (Omlouvám se za laické shrnutí toho, co jsem z cizích výrazů odborníka pochopila.) A co bylo ještě podivnější – tato „cívka“ fungovala jen pár minut při přechodu z mrazu do tepla. Když se ohřála, kov se změnil a alarm to nespustilo. Na můj

dotaz, co se s tím dá dělat, jsem dostala odpověď, že bohužel nic.

S nabytými znalostmi a podrobným průvodním dopisem včetně vyjádření odborníka jsem znovu kočárek podala k reklamaci. Nakonec mi vrátili peníze a já si mohla oddechnout. Pořádila jsem pak raději úplně jiný sporták, ale představte si – za tři roky, co ho mám a používám i pro další dítě, mi spustil asi třikrát alarm v obchodě. A zase jen v zimě.

Markéta Jandíková, která kouzelně sepsala své trable s pípajícím kočárkem, od nás dostává slíbené předplatné. A protože již je naší předplatitelkou, může se rozhodnout, zda si předplatné prodlouží, či ho někomu daruje.

Pamatujte, i pro vaše příběhy je připravena speciální mailová adresa: pribeh@dttest.cz

Z TELEFONICKÉ PORADNY

Spotřebitelé do poradny často volají s dotazem, co všechno jsou povinni předložit prodejci, aby jim zboží uzal „do reklamace“.

Prodejce má právo požadovat nějaký doklad o koupi. Druh tohoto dokladu ale není nikde v zákoně specifikován, může se jednat o cokoli, čím je spotřebitel schopen prokázat datum koupě výrobku. Ve většině případů se bude jednat o účtenku nebo záruční list, pokud bylo placeno kartou, je možné koupi prokázat i výpisem z účtu. Prodejce tedy nemůže spotřebitele odbýt s tím, že pro přijetí zboží do reklamace je podmínkou např. pouze záruční list.

Spotřebitelé občas také řeší problém, že po nich prodejce při reklamaci požaduje originální obal výrobku. Na nic takového nemá nárok. A pokud by si takovou podmínku prodejce stanovil např. ve svém reklamačním řádu, jedná se o ujednání omezující práva kupujícího z odpovědnosti za vady prodané věci, které je podle § 627 odstavce 3 občanského zákoníku neplatné. Originální obaly tedy není nutné po koupi uchovávat.

Telefonická poradna pro spotřebitele je k dispozici ve všední dny od 9 do 17 hodin na telefonním čísle 299 149 009.

Naše testy na Radiožurnálu

***KAŽDÝ ČTVRTEK
po 14 hodině***

Bez ochrany ani klik

Antivirový program by měl patřit do základní výbavy každého počítače. V širých vodách internetu číhá nebezpečí v podobě virů, červů, trojských koňů, špionážního software a dalších škodlivých programů. K nákaze může dojít snadno a bez vědomí uživatele, ale také kvůli jeho nepozornosti nebo důvěřivosti v klamavé nabídky a svůdné odkazy. Náš test poodhalil, které antiviry a bezpečnostní balíčky dokážou nejlépe ochránit před rizikem infekce.

V počítačích uchováváme spoustu osobních i firemních dat, využíváme je ke správě pošty, internetového bankovníctví a dalších soukromých účtů nebo k nákupům prostřednictvím kreditní karty. Útoky využívající škodlivého softwaru se často zaměřují právě na krádeže takových dat, jako jsou přístupové údaje a hesla k účtům či čísla kreditních karet. Kromě ztráty soukromí tak můžeme přijít o citlivá data a horší případy končí i finanční újmou. Jiné škodlivé programy využívají počítače nic netušících uživatelů k rozesílání spamu, dalšímu šíření nákazy nebo třeba k hromadným koordinovaným útokům na jiné cíle. Méně nebezpečné odrůdy pouze monitorují navštívené stránky. Řada škodlivých programů je relativně neškodná a jedná se pouze o žerty nebo experimenty mladých programátorů. Zabezpečení počítače se přesto nevyplatí podceňovat.

Protože je dnes naprostá většina počítačů připojená k internetu, týká se hrozba infekce teoreticky všech uživatelů počítačů s operačním systémem Windows. Podle průzkumu Eurostatu z konce roku 2010 byla během uplynulých 12 měsíců napadena téměř třetina všech počítačů v rámci evropské sedmadvacítky. Ke zneužití osobních údajů a narušení soukromí došlo u 4 % uživatelů a 3 % uživatelů hlásila finanční ztráty. Česká republika je na tom ve srovnání s ostatními zeměmi EU dobře. Infikováno bylo „pouhých“ 26 % českých počítačů. Nicméně na Slovensku se nakazilo už poměrně alarmujících 47 %. Přitom zmíněná čísla vypovídají jen o infekcích, které si uživatelé uvědomili. Skutečný počet nakažených počítačů bu-

■ DOBRÁ RADA

Celkově nejlepším bezpečnostním balíčkem je **Bitdefender Internet Security 2011** (dobře, 1080 Kč). Nabízí po všech stránkách kvalitní antivirovou ochranu i dobrou obsluhu. Jeho firewall příliš neoslňuje, ale to z testovaných téměř žádný. Odhlédneme-li od ostatních aspektů, nejlépe hodnocenou funkci antiviru poskytl **G Data Internet Security 2011** (dobře, 880 Kč), který také dokázal nejlépe z testovaných programů odhalovat nové viry. Mimoto patří mezi levnější produkty, ovšem počítač zatíží výrazněji než jiné antiviry. Operační systém Windows 7 je dodáván se zabudovaným firewallem. V základním nastavení má sice vypnutou kontrolu odchozí komunikace do internetu, přesto dopadl lépe než mnoho firewallů dodávaných v bezpečnostních balíčcích. Rozdíly v ochraně před škodlivým softwarem mezi placenými a zdarma nabízenými verzemi od stejných autorů nejsou výrazné. Nejlepším a jediným dobře hodnoceným antivirem zdarma je **Avira AntiVir Personal** (dobře), ačkoliv oproti placené verzi nabízí slabší ochranu při brouzdání po internetu. V kombinaci s firewallem Windows 7 poskytne obstojnou ochranu počítače pro ty, kteří nechťejí za zabezpečení počítače utrácet.

de pravděpodobně vyšší, protože řada infekcí se nemusí viditelně projevit.

Stanovení diagnózy

Pojďme se blíže podívat na to, jaké možnosti ochrany testované programy pro zabezpečení počítače nabízejí. V první řadě je tu antivirový test, často též označovaný jako „skener“. Při testování prověřuje obsah počítače a zkoumá, zdali v souborech není obsažen škodlivý kód. Antivirový test slouží k odhalování známých virů, o kterých jsou uloženy informace v knihovně identifikovaných škodlivých programů. Shromáždili jsme proto rozsáhlou kolekci známých virů a měřili úspěšnost jednotlivých produktů v jejich odhalování. To nám poskytlo dobrý přehled o kvalitě a rozsahu databáze známých virů, které produkty využívají.

Nic to ale nevypovídá o jejich schopnosti poradit si s novými viry, ani o rychlosti, s jakou jsou autoři antivirů schopni na nové hrozby reagovat a vydávat nové aktualizace. Škodlivé programy vznikají neustále, a proto je důležité vydávat aktualizace co nejčastěji. Antiviry jsme testovali pět týdnů a po tuto dobu jsme je denně aktualizovali a stav jejich databází zaznamenávali. Poté jsme shromáždili vzorky škodlivých programů, které se během pěti týdnů objevily, a sledovali, který z produktů je rozpoznal dříve. Buď na základě čerstvě aktualizované databá-

Žádná ochrana není stoprocentní a ani s notnou dávkou obezřetnosti a kvalitním a pravidelně aktualizovaným antivirem nikdo nezaručí, že počítač nebude nakažen. Tvůrci škodlivých programů jsou vždy o krok před autory bezpečnostních řešení, nové škodlivé programy vznikají neustále a jejich autoři pořád nacházejí dosud neodhalené bezpečnostní skuliny. S určitou mírou rizika se zkrátka musíme smířit, a to i pokud investujeme do sebelepšího zabezpečení.

Chcete vědět víc?

Pokud máte zájem proniknout do problematiky počítačových virů hlouběji, seznámit se s typologií škodlivých programů a dozvědět se víc o jednotlivých funkcích a možnostech antivirů a firewallů, pak směřujte na adresu www.dtest.cz/ochrana-pocitace, kde kromě elektronické verze testu naleznete také průvodce škodlivými a antivirovými programy.

Zásady bezpečného chování na internetu

- Pravidelně aktualizujte operační systém, antivirus, firewall a další často používané programy, zejména internetový prohlížeč a komunikační programy jako ICQ nebo Skype. Nejlepší je nastavit automatické aktualizace.
- Stahujte software pouze z důvěryhodných zdrojů.
- Škodlivé programy se šíří také skrze nevyžádanou poštu. Nestahujte a neotevírejte přílohy, neklikejte na odkazy v emailech od neznámých odesílatelů. To platí i pro komunikační programy a sociální sítě.
- Nereagujte na emaily, které vyzývají k přihlášení na webovou stránku a aktualizaci informací o vašem účtu. Citlivé údaje zadávejte jen na důvěryhodných stránkách. Stejně tak neuvádějte citlivé údaje v emailech a oknech komunikačních programů, a to zejména číslo kreditní karty a heslo k bankovnímu účtu. Tyto kanály mohou být sledovány útočníky.
- Vyvarujte se používání internetového bankovníctví v internetových kavárnách, veřejných bezdrátových sítích a na cizích počítačích. Dodržujte bezpečnostní pokyny a nastavení, doporučené vaší bankou.
- Nezabezpečené bezdrátové sítě mohou být „odposlouchávány“ a kdokoli může získat přístup k datům v počítači.
- Vyhněte se klikání na tlačítka a lákavé odkazy slibující hory doly v reklamních bannerech a vyskakujících oknech. Pozor na příliš výhodně působící nabídky a různé proklamace o výhře. Některé reklamní bannery se také snaží tvářit jako legitimní součást webové stránky.
- V poslední době roste počet tzv. falešných antivirů, škodlivých programů, které se vydávají za skutečný bezpečnostní software. Zobrazí vyskakující okno s hlášením o (neexistující) infekci počítače a nabádají k zaplacení bezcenné licence za plnou verzi programu, která problém vyřeší. Kromě zbytečné útraty se tak kriminálníci obohacují i o vaše osobní údaje. Buďte proto obezřetní a chováním vašeho pravého antiviru a nenechte se podobnými figly zmást.
- Opatrní by měli být i uživatelé sociálních sítí jako Facebook. Zkontrolujte nastavení profilu: kdo má přístup k jakým informacím na vašem profilu, jaké údaje sdílíte s aplikacemi. Neinstalujte aplikace, o kterých nevíte, co přesně dělají.
- Pravidelně zálohujte data, o která byste neradi přišli, pokud možno na jiném médiu, než kde jsou uložena.

ze, nebo i předtím, než se o viru dozvěděli. Tedy pomocí heuristické analýzy, která v některých případech dokáže odhalit i

dosud neznámý virus podle podezřelých příznaků.

Nakazit se můžeme i při brouzdání po webových stránkách. Kvalitní antivir by měl mít k dispozici co nejobsáhlejší databázi nebezpečných stránek, a pokud už nakažený web nerozpozná v prvním kroku, neměl by dopustit z něj škodlivý software stáhnout nebo ho po stažení dovolit spustit.

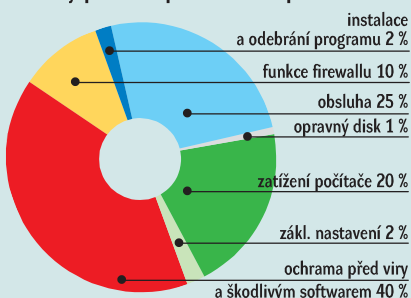
Za zmínku také stojí, že pouze některé programy dokážou vyčistit zabalený soubor formátu ZIP. Jedná se o Bitdefender, G Data, Kaspersky, Panda, Norton a Trend Micro. Ostatní produkty infikované archivy mažou nebo umístí do karantény, včetně zdravých souborů. Ne zrovna šťastně se v tomto ohledu chová Agnitus Outpost – v takovém nastavení netestuje zazipované soubory větší než 50 MB a zobrazí zprávu, že soubor je čistý, i pokud obsahuje nakažené soubory!

Je také důležité, aby antiviry nevyhodnotily jako hrozbu legitimní aplikace či soubory. Jak bylo řečeno, některé programy mohou být svými příznaky pro antiviry podezřelé, i když jsou ve skutečnosti neškodné. Pokud by docházelo k falešným poplachům příliš často, uživatelé by mohli ztratit v produkt důvěru a začít ignorovat upozornění na skutečné hrozby. Nechali jsme tedy programy prohledávat reprezentativní vzorek různých typů potenciálně podezřelých souborů. Všechny produkty v této zkoušce obstály a i v nejhorším případě byla míra falešné pozitivní detekce 0,15 %.

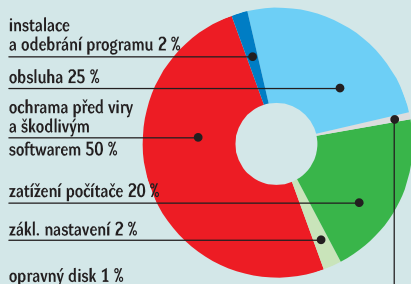
Jak testujeme
podrobný postup testu balíčků pro zabezpečení a antivirů naleznete na www.dtest.cz/ochrana-pocitace

Jak hodnotíme

balíčky pro komplexní zabezpečení

antivirové programy

Další linie obrany

Placené produkty se od zdarma nabízených antivirových programů liší zejména tím, že jsou doplněny o firewall neboli bezpečnostní bránu; volně lze pojem přeložit také jako protipožární zeď. Ta je postavena mezi počítačem a okolním světem, internetem. Firewall sleduje a určuje, které programy komunikují s internetem – odesílají z počítače data, nebo naopak data z internetu přijímají. Jestliže antivir selže v detekci škodli-

vého programu, může v případě podezřelé komunikace zakročit právě firewall. Měl by také zasáhnout, dochází-li k pokusům o útok zvenčí – toto nebezpečí dnes hrozí zejména v nezabezpečených veřejných bezdrátových sítích, například v kavárnách.

Některé škodlivé programy, tzv. červi, se mohou šířit tak, že vyhledávají skupiny vedoucích do počítače a skrze ně přístroj infiltují. Překvapivě jen menšina firewallů však blokuje všechny možné přístupové

brány (porty). Mnoho produktů neblokuje ty méně kritické a hůře zneužitelné, konkrétně AVG, Avira, F-Secure, G Data, Kaspersky, McAfee, Panda a Symantec. Avira, Sunbelt Vipre a G Data však neblokuje ani kritičtější porty, kterými v minulosti pronikla řada známých červů.

Škodlivé programy shromažďující údaje o chování uživatele, hesla či jiná citlivá data je potřebují z počítače odeslat. Stejně tak mohou rozesílat spam nebo útočit

ANTIVIROVÉ PROGRAMY

bezpečnostní balíčky

	Bitdefender Internet Security 2011	ESET Smart Security 4 Home Edition	Avira Premium Security Suite	G Data Internet Security 2011	Symantec Norton Internet Security 2011	Kaspersky Internet Security 2011	AVAST ²⁾ Software Internet Security	AVG Technologies Internet Security 2011
Cena za jednu licenci na 1 rok (Kč)	1080 ¹⁾	1500	1020 ¹⁾	880 ¹⁾	1590	1130	1090	1360
Oficiální webové stránky	www.bitdefender.com	www.eset.cz	www.avira.com	www.gdatasoftware.com	cz.norton.com	www.kaspersky.cz	www.avast.cz	www.avg.cz
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,4)	DOBŘE (2,5)	DOBŘE (2,5)	DOBŘE (2,5)	USPOKOJIVĚ (2,6)	USPOKOJIVĚ (2,7)	USPOKOJIVĚ (2,7)
OCHRANA PŘED VIRY A ŠKODLIVÝM SOFTWAREM	dobře (2,2)	dobře (2,3)	dobře (2,5)	dobře (1,9)	dobře (2,5)	dobře (2,5)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (3,1)
Heuristika zapnutá v základním nastavení	■	■	■	■	■	■	■	■
Ochrana v reálném čase	■	■	■	■	■	■	■	■
Skenování zabalených souborů v zákl. nastavení	■	■	■	■	■	■	■	■
Skenování metadat k souborům (ADS)	■	■	■	■	■	■	■	■
Antivirový test: offline / online	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
Kontrola dat stahovaných z internetu	○	○	○	○	○	○	○	○
Hledání nových virů	○	○	⊖	●	○	○	○	⊖
Falešná pozitivní detekce	○	○	○	○	●	○	○	○
FUNKCE FIREWALLU	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,8)	dostatečně (4,3)	dostatečně (4,3)	nedostatečně (4,9)	uspokojivě (2,9)	dostatečně (4,2)
Možnosti	●	●	○	●	●	○	●	○
Ochrana před: útoky z internetu / odesíláním dat	⊖ / ⊗	● / ⊗	⊖ / ●	⊗ / ⊗	⊗ / ⊗	⊗ / ⊗	● / ⊗	⊖ / ⊗
Ochrana před DoS útoky	●	⊗	●	●	●	⊖	●	⊗
INSTALACE A ODEBRÁNÍ PROGRAMU	dobře (1,6)	dobře (2,2)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (2,8)	dobře (2,5)	dobře (2,0)	uspokojivě (2,7)	dobře (2,2)
Instalace: průběh / dokončení	● / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
Aktualizace a změny instalace	○	○	●	●	○	●	○	●
Odebrání programu	●	●	⊗	○	○	●	●	○
OBSLUHA	dobře (1,9)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,0)	dobře (2,2)	dobře (1,9)	uspokojivě (2,7)	dobře (1,7)
Spuštění programu	○	○	○	○	○	○	○	○
Navigace v menu	●	○	○	○	●	○	○	○
Nápověda	○	○	○	○	○	○	○	○
Firewall / antivirus	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
OPRAVNÝ DISK	dobře (2,0)	uspokojivě (3,0)	velmi dobře (1,5)	velmi dobře (0,9)	dobře (2,1)	velmi dobře (0,9)	nedostatečně (5,5)	uspokojivě (3,5)
ZATÍŽENÍ POČÍTAČE	uspokojivě (2,8)	dobře (2,1)	dobře (2,3)	dostatečně (3,6)	dobře (2,2)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,0)	dobře (2,4)
Zpomalení startu počítače	○	○	⊖	⊗	○	⊖	○	⊖
Rychlost antivirového testu	○	○	●	○	○	○	○	○
Náročnost na procesor a operační paměť	○	○	○	⊖	○	○	○	○
ZÁKLADNÍ NASTAVENÍ	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	uspokojivě (3,0)	velmi dobře (0,5)	dobře (2,0)	dostatečně (4,3)	dobře (2,0)
FUNKCE								
Ochrana před: malwarem / spywarem	■ / ■	■ / ■	■ / ■	■ / ■	■ / ■	■ / ■	■ / ■	■ / ■
Funkce firewallu	■	■	■	■	■	■	■	■
Ochrana proti spamu	■	■	■	■	■	■	■	■

na jiné počítače. Pokud antivir takový škodlivý program neodhalí, může v tomto bodě opět zakročit firewall. Windows Firewall v základním nastavení odchozí komunikace nekontroluje vůbec, ovšem i mnoha ostatním firewallům dokázala v našem testu proklouznout část tajně odesílaných dat mezi prsty. Pouze Agnitum Outpost a Avira si v této zkoušce vedly dobře.

Další z možných útoků se zaměřují na vyřazení počítače z provozu jeho záměr-

ným přetížením. Útočníci mohou poměrně jednoduše zahltit počítač požadavky, takže mu nezůstane žádný volný výpočetní výkon a přestane reagovat (tzv. Denial of Service neboli DoS útoky). Dobrý firewall by měl takové útoky odhalit a zabránit jim. Ovšem pravděpodobnost tohoto typu útoku na domácí počítače není příliš vysoká.

Pokračování na str. 12

						antivirové programy				bezpečnostní fce Windows
Sunbelt Software Vipre Antivirus Premium	F-Secure Internet Security 2011	Trend micro Titanium Internet Security 2011	Panda Internet Security 2011	McAfee Internet Security	Agnitum Outpost Pro Security Suite	Avira AntiVir Personal	AVG Technologies Anti-Virus Free	AVAST ²⁾ Software Free Antivirus	Microsoft Security Essentials	Microsoft Windows 7 Home Edition Firewall
760	1210 ¹⁾	1160 ¹⁾	1480 ¹⁾	1360	1300 ¹⁾	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma
www.sunbeltsoftware.com	www.f-secure.com	www.trendmicro.cz	www.pandasecurity.com	www.mcafee.com/cz	www.agnitum.com	www.free-av.de/	www.free.avg.com	www.avast.com	www.microsoft.com/security_essentials/	www.microsoft.com
USPOKOJIVĚ (2,8)	USPOKOJIVĚ (2,9)	USPOKOJIVĚ (3,0)	USPOKOJIVĚ (3,1)	DOSTATEČNĚ (4,0)	DOSTATEČNĚ (4,4)	DOBŘE (2,3)	USPOKOJIVĚ (2,6)	USPOKOJIVĚ (2,7)	USPOKOJIVĚ (2,9)	□
uspokojivě (2,7)	dobře (2,2)	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (3,2)	dostatečně (4,0)	dostatečně (4,4)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,5)	nedostatečně (4,6)
■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
○/○	●/●	⊗/○	⊗/●	⊖/⊖	⊖/⊖	●/●	○/○	○/○	○/○	⊗/⊗
○	●	●	●	⊖	⊗	○	○	○	⊖	○
○	●	⊗	⊖	⊖	⊗	⊖	⊖	○	○	□
●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	□
nedostatečně (4,7)	dostatečně (4,3)	uspokojivě (2,8)	dostatečně (4,2)	dostatečně (4,3)	dobře (1,7)	□	□	□	□	uspokojivě (2,8)
●	●	●	●	●	●	□	□	□	□	●
⊗/⊗	⊗/⊖	●/⊗	⊖/⊗	⊗/⊗	●/●	□/□	□/□	□/□	□/□	●/⊗
○	●	●	●	●	○	□	□	□	□	●
dostatečně (3,8)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,2)	□
○/⊗	○/●	●/⊖	○/●	○/○	●/●	●/⊗	●/⊗	●/⊗	●/⊗	□/□
●	●	○	●	○	●	●	●	●	●	□
○	⊗	⊖	⊗	○	⊗	○	●	●	○	□
uspokojivě (2,6)	dobře (2,2)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,5)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,1)	dobře (2,0)	uspokojivě (2,8)	dobře (2,0)	dobře (1,9)
●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○
○	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
●	●	○	⊖	○	⊖	○	●	○	○	●
○/●	●/●	●/⊖	○/○	●/○	○/●	□/●	□/●	□/○	□/●	●/□
nedostatečně (5,5)	dostatečně (3,8)	nedostatečně (5,5)	velmi dobře (1,5)	nedostatečně (5,5)	nedostatečně (5,5)	dostatečně (3,8)	uspokojivě (3,5)	nedostatečně (5,5)	nedostatečně (5,5)	□
dobře (1,7)	dostatečně (4,3)	dobře (1,8)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (2,7)	dobře (1,7)	dobře (2,2)	dobře (2,0)	dobře (2,2)	velmi dobře (1,5)
●	⊖	○	⊗	○	●	●	○	●	●	●
●	⊖	●	○	●	●	●	●	●	●	●
●	⊖	●	○	○	⊖	●	○	●	○	●
dobře (2,5)	uspokojivě (3,0)	dostatečně (4,3)	dobře (2,3)	dobře (2,5)	uspokojivě (3,0)	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,0)
■/■	■/■	■/■	■/■	■/■	■/■	■/■	■/■	■/■	■/■	□/□
■	■	□	■	■	■	□	□	□	□	■
□	■	■	■	■	■	□	□	□	□	□

¹⁾ Platba v zahraniční měně, uváděn přepočteno na Kč.

²⁾ Verze 5.0, koncem února vyšla verze 6.0.

Pozn.: Některá hodnocení jsou limitována.

BEZPEČNOSTNÍ BALÍČKY

Bitdefender Internet Security 2011

cena: 1080 Kč

DOBŘE (2,3)

Dobrá úspěšnost antivirového testu a detekce nových virů. Tři varianty menu pro různě pokročilé uživatele. Nabídne test po připojení USB zařízení. Vyčistil zabalený soubor. Opravný disk zdarma s dobrou obsluhou a prohlížečem webu. Emailová ochrana nekontroluje protokol IMAP4. Pomalé čištění zdrojové složky po nalezení infekce během kopírování. Žádná možnost volby při nalezení infekce, v základním nastavení většina souborů smazána bez možnosti obnovy. Firewall povoluje či zakazuje komunikaci neznámých programů dle neznámých pravidel.

ESET Smart Security 4 Home Edition

cena: 1500 Kč

DOBŘE (2,4)

Dobrá úspěšnost antivirového testu a detekce nových virů. Čisté a přívětivé menu ve dvou variantách (standardní a pokročilé). Kvalitní opravný disk, ale jeho vytvoření je příliš komplikované pro začátečníky. Nemá rodičovský zámek. V základním nastavení vypnuté blokování potenciálně nežádoucích programů. Po kopírování ponechá některé infikované soubory ve zdrojové složce. Obtížné zapnutí možnosti volit postup při nalezení infekce. Firewall blokuje příchozí komunikaci bez varování, jindy povoluje či zakazuje komunikaci dle neznámých pravidel.

Avira Premium Security Suite

cena: 1020 Kč

DOBŘE (2,5)

Dobrá úspěšnost antivirového testu, dostatečná detekce nových virů. Dobře zpracované hlášení o virech, jasné i pro nezkušené, dobrá správa infikovaných souborů. Téměř perfektní opravný disk, zdarma k dispozici. Jen malé zpomalení

kopírování souborů. Emailové ochrana v protokolu IMAP4 neúspěšná. Nevyčistil zabalený soubor. Logicky uspořádané menu s mnoha informacemi, může být matoucí pro začátečníky.

G Data Internet Security 2011

cena: 880 Kč

DOBŘE (2,5)

Dobrá úspěšnost antivirového testu, velmi dobrá detekce nových virů. Dostatečná funkce firewallu. Vyčistil zabalený soubor. Někdy se pokusí vyčistit soubor během stahování, což vede k jeho poškození. Opravný disk zdarma, snadné vytvoření a velmi dobrá obsluha. Efektivně řešené menu, vše snadno dostupné, ale ne tak uživatelsky přívětivé jako některá jiná menu. Firewall povolil příchozí komunikaci u neznámých programů, což není ideální. Významně zpomaluje kopírování souborů. Poměrně náročné na operační paměť.

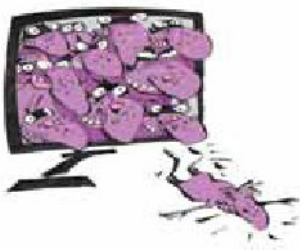

Symantec Norton Internet Security 2011

cena: 1590 Kč

DOBŘE (2,5)

Uspokojivá úspěšnost antivirového testu a detekce nových virů. Dostatečná funkce firewallu. Emailová ochrana nekontroluje protokol IMAP4. Efektivně řešené menu, vše snadno dostupné, ale ne tak uživatelsky přívětivé jako některá jiná menu. Příliš položek, matoucí pro nezkušené. Firewall povolil příchozí komunikaci u neznámých programů, což není ideální chování. Nelze zvolit chování při nalezení infekce, soubory jsou smazány či umístěny do karantény dle neznámého pravidla. Vyčistil zabalený soubor. Někdy pomalé čištění po antivirovém testu, ale rychlé při nalezení infekce během kopírování. Opravný disk, při jeho použití je třeba zadat licenční kód. Nenáročné na paměť. Rychlý antivirový test.

Kaspersky Internet Security 2011

cena: 1130 Kč

USPOKOJIVĚ (2,6)

Uspokojivá úspěšnost antivirového testu, dobrá detekce nových virů. Nedostatečná funkce firewallu. Vyčistil zabalený soubor od virů, ale tzv. adware ponechal. Nabídne test po připojení USB zařízení. Opravný disk zdarma. Firewall povolil příchozí komunikaci u neznámých programů, což není ideální. Spuštění ochrany po startu počítače trvá dlouho, často přes minutu, a během této doby je počítač nechráněn.

Avast Software Internet Security version 5

cena: 1090 Kč

USPOKOJIVĚ (2,7)

Uspokojivá úspěšnost antivirového testu a detekce nových virů. Nevyčistil zabalený soubor. Jasné a logické menu, některá podmenu komplikovaná pro začátečníky. Nevypne Windows Firewall a nechá ho běžet společně s vlastním. Nemá rodičovský zámek. Nenabízí opravný disk. Nepostřehnutelné zpomalení kopírování souborů. Při kopírování infikovaných souborů je odstranění z cílové složky, z původní nikoliv a ani je neuzamkne.

AVG Technologies Internet Security 2011

cena: 1360 Kč

USPOKOJIVĚ (2,7)

Uspokojivá úspěšnost antivirového testu, dostatečná detekce nových virů. Dostatečná funkce firewallu. Někdy se pokusí vyčistit soubor během stahování, což vede k jeho poškození. Často požaduje restart počítače k odstranění staženého souboru. Příliš mnoho ikon v menu. Nevyčistil zabalený soubor. Nemá rodičovský zámek. Opravný disk zdarma. Rychlý antivirový test.

Sunbelt Software Vipre Antivirus Premium

cena: 760 Kč

USPOKOJIVĚ (2,8)

Uspokojivá úspěšnost antivirového testu a detekce nových virů. Nedostatečná funkce firewallu. Emailová ochrana nekontroluje protokol IMAP4. Nemá ochranu proti spamu. Nenabízí opravný disk. Nemá rodičovský zámek. Při instalaci vyzývá k odebrání jiných firewallů, ale v základním nastavení ponechá vlastní vypnutý. Firewall (po manuálním zapnutí) blokuje příchozí komunikaci jakýchkoliv programů bez upozornění. Menu málo přívětivé pro začátečníky, pro experty nenabízí příliš možností nastavení. Při kopírování infikovaných souborů nelze zvolit postup, jsou automaticky umístěny do karantény, která je náročná na správu. Nevyčistil zabalený soubor. Nenáročné na operační paměť.

F-Secure Internet Security 2011

cena: 1210 Kč

USPOKOJIVĚ (2,9)

Dobrá úspěšnost antivirového testu a detekce nových virů. Dostatečná funkce firewallu. Jedno z uživatelsky nejpřívětivějších menu. Opravný disk zdarma. Firewall má v základním nastavení povolovat odchozí komunikaci, přesto ji bez varování blokuje u některých neznámých programů. Nevyčistil zabalený soubor. Výrazně zatěžuje počítač. Významně zpomaluje kopírování souborů. Náročné na operační paměť. Pomalý antivirový test.

Trend Micro Titanium Internet Security 2011

cena: 1160 Kč

USPOKOJIVĚ (3,0)

Nedostatečná úspěšnost antivirového testu bez připojení k internetu a detekce nových virů, uspokojivá úspěšnost testu online. Velmi jasné menu, ale neumožňuje příliš nastavení. Nelze zvolit chování při nalezení infekce, soubory jsou smazány. Nemá funkci karantény infikovaných

souborů. Nemá opravný disk. Nemá vlastní firewall, spoléhá na Windows Firewall. Nenáročné na operační paměť. Rychlý antivirový test. Neznatelné zpomalení kopírování souborů. Spuštění ochrany po startu počítače trvá dlouho, často přes minutu, a během této doby je počítač nechráněn.

Panda Internet Security 2011

cena: 1480 Kč

USPOKOJIVĚ (3,1)

Nedostatečná úspěšnost antivirového testu bez připojení k internetu, dostatečná detekce nových virů, dobrá úspěšnost testu online. Dostatečná funkce firewallu. Emailová ochrana nekontroluje protokol IMAP4. Jednoduché a jasné menu. Vyčistil zabalený soubor. Opravný disk zdarma. Po odinstalování nezapne Windows Firewall. Některé infikované soubory (adware) zůstanou nedotčeny, i když je zvoleno vymazání; uzamkne je, ale jsou-li na externím médiu, po jeho odpojení se odemknou. Nelze manuálně spravovat infikované soubory, pouze typ hrozby; málokdy možné umístit je do karantény, někdy nelze zvolit vymazání. Jen malé zpomalení kopírování souborů.

McAfee Internet Security

cena: 1360 Kč

DOSTATEČNĚ (4,0)

Dostatečná úspěšnost antivirového testu a detekce nových virů. Dostatečná funkce firewallu. Jasné, uživatelsky přívětivé menu. Nenabízí opravný disk. Emailová ochrana nekontroluje protokol IMAP4. Firewall blokuje příchozí komunikaci neznámých programů bez upozornění. Mnoho virů identifikuje jako potenciálně škodlivé programy, vyzývá k jejich manuální odinstalaci, i pokud nebyly nainstalovány (ostatní antiviry je automaticky mažou nebo umísťují do karantény). Někdy nedokáže infikované soubory odstranit. Často vyžaduje restart pro odstranění infekce. Pokusil se vyčistit zabalený soubor, místo toho ho poškodil. Nenáročné na operační paměť.

Agnitum Outpost Pro Security Suite

cena: 1300 Kč

DOSTATEČNĚ (4,4)

Dostatečná úspěšnost antivirového testu, nedostatečná detekce nových virů. Jediný dobře hodnocený firewall. V základním nastavení neskenuje zabalené soubory větší než 50 MB, zobrazí zprávu, že soubor je čistý, i když obsahuje infikované soubory. Nabídne test po připojení USB zařízení. Nemá rodičovský zámek. Nenabízí opravný disk. Významně zpomaluje kopírování souborů.

Avast Software Free Antivirus

cena: zdarma

USPOKOJIVĚ (2,7)

Uspokojivá úspěšnost antivirového testu a detekce nových virů. Nevychystal zabalený soubor, má méně podmenu než placená verze. Nenabízí opravný disk. Nepostřehnutelné zpomalení kopírování souborů. Při kopírování infikovaných souborů je odstraněn z cílové složky, ale z původní nikoliv a ani je neuzamkne.

ANTIVIROVÉ PROGRAMY

Avira AntiVir Personal

cena: zdarma

DOBŘE (2,3)

Dobrá úspěšnost antivirového testu, dostatečná detekce nových virů. Dobře zpracované hlášení o virech, jasné i pro nezkušené, dobrá správa infikovaných souborů. Velmi klasické menu, s méně možnostmi, snadnější na obsluhu než u placené verze. Opravný disk zdarma. Bez emailové ochrany (viry budou nalezeny později, při ukládání nebo otevírání souborů). Nevychystal zabalený soubor. Jen malé zpomalení kopírování souborů.

AVG Technologies Anti-Virus Free

cena: zdarma

USPOKOJIVĚ (2,6)

Uspokojivá úspěšnost antivirového testu, dostatečná detekce nových virů. Někdy se pokusí vyčistit soubor během stahování, což vede k jeho poškození. Často požaduje restart počítače k odstranění staženého souboru. Příliš mnoho ikon v menu. Nevychystal zabalený soubor. Opravný disk zdarma. Rychlý antivirový test.

Microsoft Security Essentials

cena: zdarma

USPOKOJIVĚ (2,9)

Uspokojivá úspěšnost antivirového testu a detekce nových virů. Uživatelsky přívětivé menu, velmi jednoduché a jasné. Dobře zpracovaná varování antiviru. Bez emailové ochrany (viry budou nalezeny později, při ukládání nebo otevírání souborů). Nenáročné na operační paměť. Velmi pomalé čištění virů.

BEZPEČNOSTNÍ FUNKCE WINDOWS

Windows 7

Microsoft Windows 7 Home Edition Firewall

Uspokojivý firewall. Dodáván v základní výbavě operačního systému. Logika tohoto firewallu je jednoduchá: v základním nastavení povoluje bez varování veškerou odchozí komunikaci a upozorní, když se program pokusí o příchozí komunikaci. Velmi jasné a jednoduché menu. Varování při příchozí komunikaci nejsou dostatečně uživatelsky přívětivá pro začátečníky. Pokročilá nastavení jen pro zkušené.

Jiné operační systémy

Antivirové programy jsou doménou počítačů s operačním systémem Windows. Například počítačům firmy Apple s operačním systémem Mac OS X nakažení viry téměř nehrozí. Ačkoliv je Mac OS X obecně považován za velmi bezpečnou platformu, není vůči útokům zcela imunní. V oběhu nicméně nejsou téměř žádné viry, které by jej mohly napadnout. Jedná se tedy o velmi bezpečnou volbu i bez antivirového programu. Systém v sobě přesto má zabudovanou základní antivirovou funkci. Obdobně se lze vyjádřit i v případě Ubuntu, nejpopulárnější inkarnace operačního systému Linux. Ani tento systém není nedobytný, ale virů na něj najdeme velmi málo.

Windows jsou na trhu s operačními systémy naprosto dominantní, pohnají cca 90 % všech domácích počítačů, a tak zločinci soustředí veškeré své úsilí na ně. Minimální rizika samozřejmě existují i na menšinových systémech a paranoidnější uživatelé těchto platform mají na výběr z řady antivirových řešení. V současné době však není jejich instalace nezbytná jako v případě Windows. Postačí dodržovat základní pravidla bezpečnosti. A jaká je situace na poli mobilních telefonů? I tady existují jistá rizika, ovšem ve srovnání s PC mají velmi nízkou pravděpodobnost výskytu. Zdaleka největší hrozbou je ztráta nebo krádež telefonu. Pokud v přístroji uchováte citlivá data, je v první řadě na místě zabezpečit telefon heslem. A také doporučujeme zjistit možnosti nalezení ztraceného přístroje pomocí GPS a uzamčení či vymazání obsahu na dálku. V některých případech jsou tyto služby v základní výbavě, jindy je třeba nainstalovat patřičný software.

Pokračování ze str. 9

Odborná asistence

Bezpečnostní programy by měly co nejméně obtěžovat a nenechávat uživatele činit kritická rozhodnutí příliš často. Zvláště méně zkušení uživatelé nejsou schopni míru bezpečnostní hrozby sami vyhodnotit a produkty by tak měly činit v základním nastavení co nejčastěji za ně: nabídnout adekvátní řešení, případně ho zvolit automaticky. Některé antiviry mají více variant menu pro různé pokročilé uživatele.

Zdaleka ne všechny antiviry doporučují po připojení externích médií (flash disků či externích pevných disků) jejich otestování. Přitom podíl virů šířených touto cestou roste. Některé antiviry se chovají nezodpovědně i při kopírování infikovaných souborů z výměnných médií – nakažené soubory na externí paměti ponechávají a infekce se tak může šířit do dalších počítačů.

Výrazně se liší kvalita nápovědy. Řada nápověd je čistě textová, bez názorné obrazové dokumentace. Nebo je text příliš technicky orientovaný a laikům toho moc neřekne.

Dalším faktorem, ovlivňujícím kvalitu antivirů je míra, jakou zatěžují běh počítače. Měřili jsme prodloužení doby startu počítače po nainstalování programu; na testovacím počítači rozpětí činilo 3 až 21 vteřin. Antiviry jsou také různě náročné na operační paměť. Zatímco Sunbelt Vipre zabere pouhých 33 MB paměti, G Data se nachází na opačném extrému a slupne až 309 MB. Zapnutá ochrana v reálném čase také v různé míře zpomaluje kopírování souborů, někdy neznatelně, ale v extrémních případech výrazně. Odstrašujícím příkladem je opět G Data, který zpomalí kopírování o 123 %.

Počítač může být infekcí zasažen natolik, že není schopen použitelně fungovat. Opravný disk umožňuje na infekci těžce zasaženém počítači spustit systém z CD nebo USB a provést opravy a obnovení jeho životních funkcí. Nabízí je řada produktů, některé zdarma, i pokud nemáte antivir nainstalovaný nebo zakoupený. Norton však ke spuštění záchranného média vyžaduje kód produktu, obdrženy při koupi. Vyplatí se ho proto mít poznamenaný.

Antiviry i bezpečnostní balíčky můžete stahovat přímo z oficiálních webových stránek. Platbu lze provést kreditní kartou, převodem z účtu nebo si objednat verzi v krabici na dobírku. Další možností je poohlédnout se po balíčcích v českých obchodech, ačkoliv ne každý je takto dostupný. Některé produkty také zatím nejsou k dispozici v českém jazyce. Chcete-li si programy před zakoupením vyzkoušet, můžete si z oficiálních stránek stáhnout zkušební verzi, která funguje po dobu 15 nebo 30 dnů zdarma. ■

Nenapravitelní

Z dvanácti namátkou koupených jízdních kol jsou dvě nebezpečná. Mohli bychom se radovat, že oproti minulým testům došlo k výraznému obratu – počet bezpečných kol převýšil nad počtem nebezpečných. Důvod k radosti to ovšem není. Nebezpečná kola nemají v nabídce obchodů, natož v rukách dětí co dělat!

Téměř tři roky měli od nás dovozci a výrobci dětských jízdních kol pokoj. Poslední náš test z roku 2008, kdy deset kol z dvanácti bylo na štitu s bezpečností, přispěl k četným kontrolám České obchodní inspekce a k zahájení správních řízení s hříšníky. Nakolik „inspirativní“ byly pokuty, netušíme, neb se výše sankcí nezveřejňuje. Jisté však je, že tahle hrozba finanční metly metlou zřejmě příliš není, protože...

Jako červená niť se našimi testy táhne některé firmy, které jsou nenapravitelné. Aktuálně prstem ukazujeme na dvě: CykloŠvec, s.r.o., Písek a Bike Fun International, s.r.o., Kopřivnice. První jmenovaná uvízla v naší síti už poctvrté, ta druhá potřetí.

Superior a Galaxy

Je vskutku nepochopitelné, že si výše uvedené firmy nedokázaly osvojit základní pravidla bezpečnosti dětských kol. Vždy v této souvislosti dodáváme, že nejde o nic světoborného, co by dovozcům a výrobcům ztěžovalo jejich činnost. Požadavky se zaměřují jak na kritická místa výrobků, která by mohla děti ohrozit, tak předvídají jejich prav-

děpodobné chování, které by mohlo vést k ústřednímu zranění. Snahou je nebezpečí minimalizovat, neboť zcela vyloučit jej logicky nejde (třeba když si dítě strčí ruku do drátů a druhé kolem zatočí, nebo prudce najede do obrušnicku a přelítne přes řídítka).

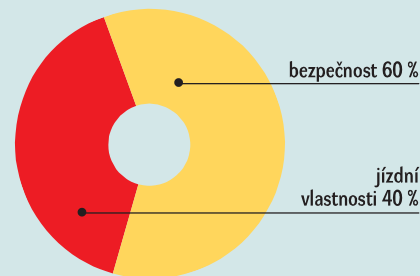
Obě nebezpečná kola jsou příkladem zbytečného hazardu.

Jak testujeme

podrobný postup testu dětských kol naleznete na www.dtest.cz/detska-kola

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality dětských kol

Superior Buble (výrobce Bike Fun International) ohrozí dítě, jakmile si na něj sedne, šlápně do pedálů a posléze mírně zatočí řídítky. Špička boty se setkává s blatníkem předního kola, a když to jezdec neustojí, padá. Příčinou je nedodržení požadované mezery mezi osou pedálu a blatníkem.

Pády přibudou i po odmontování stabilizačních koleček. Jakmile dítě vjede do zatáčky, bude se otáčet, případně na rovince kolo nahne k jedné či druhé straně, škrtne pedálem, který je v nejnižším bodě, o zem a je bez šance udržet se v sedle. Příčina? Nedodržení vzdálenosti pedálu od země při náklonu kola (minimem je úhel 23 stupňů).

Superior dále skóroval nepovoleným krytem řetězu typu „pistole“ (riziko zachycení nohavic, tkaniček obuvi, při „zkoumání“ přiskřípnutí prstů), uvolněným uchycení osy zadního kola při demontáži stabilizačních koleček (jízdní kolo je poté nepoužitelné, zadní kolo není pevně spojeno s rámem, značné riziko pro jezdce) i s hraniční ostroostí některých přístupných hran.

U druhého kola, **Galaxy E.T.**, jsou sice rizika o něco menší, nicméně jsou a ohrožují jezdce. Dovozece CykloŠvec by měl dobře vědět, že rychloupínací šrouby jsou u dvanáctipalcových kol zakázány (řečené platí i pro šestnáctipalcová kola). Ten podsedlový je výsměchem bezpečnosti. Zvědavé dítě si se šroubem pohraje, povytáhne sedlo, a pokud se „netrefí“, může za jízdy dojít k vylomení sedlovky. Pád to bude ukázkový.

Rukojeti na řídítkách musí pevně sedět a v žádném případě se nesmí protáčet. Dítě hravě u Galaxy rukojeti stáhne a nepotřebuje k tomu žádnou velkou sílu. Pokud pojede bez rukojetí a pokud spadne na konec řídítek, je postaráno o velký malér. Ostatně o případu, kdy se dítě nabodlo na řídítko, jsme v minulosti psali. Protáčekující se rukojeti značně zneprjemňují jízdu a odvádějí pozornost dítěte.

Další nedostatek souvisí se stabilizačními kolečky, jejichž „rozchod“ je příliš malý a to ovlivňuje stabilitu kola jak při jízdě, tak při náklonech, v zatáčkách a při otáčení a hrozí riziko převrácení. I na tomto kole jsme našli přístupné hrany s hraniční ostroostí.

Pro doplnění ještě dodáme, proč jsme u značek Olpran a Merida udělili pouze »dostatečnou« známku u provedení – výrobci neuvedli minimální krouticí moment, při kterém dochází k poškození spojů (přípevnění řídítek, představce, nástavců, sedla a sedlovky). U kola Rock Machine nedodržel výrobce o jeden milimetr požadovaný průměr krytého konce

■ DOBRÁ RADA

Vítězem v kategorii dvanáctipalcových kol se stala značka **Author Jet** (dobře, 2490 Kč). Přihlédneme-li k výsledkům zkoušek a vybavení, jedná se vskutku o dobrou koupi. Chcete-li několik stovek ušetřit a slevíte-li mírně z požadavků na jízdní vlastnosti a použitý materiál (ocelový rám), nabízí se jako volba **Velamos Pilot** (dobře, 1890 Kč). Mezi šestnáctipalcovými koly kraloval model **Torpedo Trilly** (velmi dobře, 3060 Kč). Opět velice vyvážený poměr ceny a kvality. Preferujete-li rám, vidlice a ráfky z hliníkové slitiny, nabízí se jako volba z pozice druhého místa **Specialized Hot Rock** (dobře, 4990 Kč), nebo o něco levnější **Merida Dakar** (dobře, 3490 Kč).

rukojeti a taktéž jsme u některých přístupných hran zaznamenali hraniční ostrost.

Nepeskejte dítě

I obratné dítě bude mít na některých kolech problémy. Málokterý rodič ale bude hledat příčinu v konstrukci kola a výtkami o nešikovnosti zahrne svého potomka. Neprávem.

Všechny výrobky absolvovaly praktické zkoušky, kdy do sedel nasedly tříleté a šestileté děti, které již jízdu na kole bez problémů zvládají. Dospělí dávali na děti nejenom pozor, ale také ze svého pohle-

du hodnotili nasednutí, sesednutí, rozjetí, šlapání, zatáčení, obrátky, brzdění, zastavení, dále jak se dětem na kolech sedí, jak šlapou; vše je zahrnuto v parametru „pocit z jízdy“.

Co tedy může kazit radost z pohybu a dítěti dokonce kolo znechutit? Vedle uváděných bezpečnostních nedostatků třeba delší rám (Galaxy E.T.), příliš zahnutá řídítka (Galaxy E.T. a Superior Buble) či řídítka příliš široká (Ravo Tygr).

I když většinou jízdní kolo bývá dárkem, nevypatí se vybírat ho bez dítěte. Když si dítě na kolo sedne, šlápně do pedálů a ujede alespoň pár metrů, vyzkouší si brzdy (páky musí padnout do ruky) i nějakou tu zatáčku – vše dobrý obchodník samozřejmě dovolí – poznáte, do jaké míry bude ta která značka k dítěti milá. Jenže jak to zařídit, aby tenhle dárek byl překvapením? Buď si od přátel „vypůjčte“ stejně velké dítě, nebo zajděte do obchodu s tím svým a vymyslete si nějakou záminku. Třeba že se společně půjdete na kola jen podívat, že zkusíte, jak dlouho ještě bude trvat, než na kolo doroste...

Jak předcházet problémům

První krok už víte, kolo s dítětem vyzkoušet. Ten druhý bude směřovat k ověření si alespoň základních parametrů bezpečnosti. Není to nic složitějšího, jen je zapotřebí vědět, na co se zaměřit. Vše potřebné najdete na www.dtest.cz v našem nákupním průvodci, který se věnuje dětským kolům.

Podceníte-li výběr kola, může se snadno stát, že z obchodu domů přinesete nebezpečný výrobek. I když si posléze uvědomíte jeho nedostatky, můžete se při reklamaci setkat se ztvrzelostí prodávajícího. Pak se můžete rozhodnout, zda podat podnět České obchodní inspekci a čekat na její verdikt, nebo se vydat cestou soudní. Zbytečná ztráta nervů i času.

Dětská kola, často za výhodnější cenu než v kamenných obchodech, se dají pořídit v obchodech internetových. Jakmile vám zásilka přijde, důkladně kolo prohlédněte, budou-li kritická místa v pořádku, smontujte a opět se přimlouváme i za vyzkoušení dítětem; nikoliv v terénu, ale na čistě chodbě domu! Objevíte-li nedostatky v bezpečnosti či nesesedne-li kolo dítěti, nezapomeňte, že výrobek můžete vrátit bez udání důvodu do 14 dnů od jeho převzetí. Nebudete-li vědět, jak postupovat, opět podáváme pomocnou ruku na www.dtest.cz, kde naleznete vzor pro odstoupení od smlouvy uzavřené přes internet.

Author Jet

Velamos Pilot

Scott Voltage JR

Rock Machine Mustang

Galaxy E.T.
nebezpečný výrobek

Galaxy E.T.

dovozce: CykloŠvec, s.r.o., Písek

- použití rychloupínacího podsedlového šroubu
- rukojeti lze snadno sejmut
- nevyhovující stabilizační kolečka
- přístupné hrany s hraniční ostrostí

DĚTSKÁ JÍZDNÍ KOLA 12 palců

	Author Jet	Velamos Pilot	Scott Voltage JR	Rock Machine Mustang	Galaxy E.T.	Superior Buble
Cena (Kč)	2490	1890	4690	3650	3290	3500
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (1,7)	DOBŘE (1,8)	DOBŘE (1,9)	DOBŘE (2,0)	NEDOSTATEČNĚ (5,5)	NEDOSTATEČNĚ (5,5)
JÍZDNÍ VLASTNOSTI	dobře (1,8)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dostatečně (3,7)	uspokojivě (3,4)
Ovladatelnost	●	●	●	●	○	⊗
Brzdná účinnost	●	●	●	●	●	●
Stabilizační kolečka	●	●	●	●	⊗	●
Pocit z jízdy	●	●	●	●	○	⊖
BEZPEČNOST	dobře (1,7)	dobře (1,7)	dobře (1,8)	dobře (2,1)	nedostatečně (5,5)	nedostatečně (5,5)
Návod	○	●	⊗	●	●	⊗
Provedení	●	●	●	○	⊗	○
Brzdy	●	●	●	●	●	●
Řízení	●	●	●	○	⊗	●
Kola	●	●	●	●	●	●
Šlapátka	●	●	●	●	●	⊗
Sedlo a sedlovka	●	●	●	●	●	●
Chráníč řetězu	●	●	●	●	●	⊗
Stabilizační kolečka	●	●	●	●	⊗	⊗
TECHNICKÉ ÚDAJE						
Hmotnost (kg)	8,5	8,5	8,5	8,1	8,2	8,6
Materiál: rámu	al slitina	ocel	al slitina	al slitina	al slitina	al slitina
vidlice	ocel	ocel	ocel	ocel	ocel	ocel
ráfků	al slitina	al slitina	al slitina	al slitina	al slitina	al slitina
Přední brzda	čelistová	čelistová	čelistová	čelistová	V-brake	čelistová
Zadní brzda	protišlapací	protišlapací	protišlapací	protišlapací	protišlapací	protišlapací

16 palců

	Torpado Trilly	Specialized Hot Rock	Leader Fox Pony
Cena (Kč)	3060	4990	3290
CELKOVÉ HODNOCENÍ	VELMI DOBŘE (1,5)	DOBŘE (1,7)	DOBŘE (1,7)
JÍZDNÍ VLASTNOSTI	velmi dobře (1,5)	dobře (1,8)	dobře (1,9)
Ovladatelnost	●	●	●
Brzdá účinnost	●	●	●
Stabilizační kolečka	●	●	□
Pocit z jízdy	●	●	●
BEZPEČNOST	velmi dobře (1,5)	dobře (1,7)	velmi dobře (1,5)
Návod	●	○	●
Provedení	●	●	●
Brzdy	●	●	●
Řízení	●	●	●
Kola	●	●	●
Šlapátka	●	●	●
Sedlo a sedlovka	●	●	●
Chráníč řetězu	●	●	●
Stabilizační kolečka	●	●	□
TECHNICKÉ ÚDAJE			
Hmotnost (kg)	10,2	9,1	9,7
Materiál: rámu	ocel	al slitina	ocel
vidlice	ocel	al slitina	ocel
ráfků	al slitina	al slitina	al slitina
Přední brzda	V-brake	čelistová	V-brake
Zadní brzda	V-brake	protišlapací	protišlapací

Superior Buble

výrobce: Bike Fun International, s.r.o., Kopřivnice

- nedodržení minimální mezery mezi osou pedálu a blatníkem
- nedodržení vzdálenosti pedálu od země při náklonu kola
- nepovolený kryt řetězu typu „pistole“
- uvolnění uchycení osy zadního kola při demontáži stabilizačních koleček
- přístupné hrany s hraniční ostrostí

Torpado Trilly

Specialized Hot Rock

Superior Buble
nebezpečný výrobek

Leader Fox Pony

Olpran Demon

Olpran Demon	Merida Dakar	Ravo Tygr
2890	3490	2890
DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,3)
dobře (1,8)	dobře (1,8)	dobře (2,5)
●	●	○
●	●	●
●	●	●
●	●	○
dobře (2,2)	dobře (2,2)	dobře (2,1)
⊗	⊗	⊗
⊖	⊖	●
●	●	●
●	●	○
●	●	●
●	●	●
●	●	●
●	●	●
10,6	9,5	11,2
ocel	al slitina	ocel
ocel	al slitina	ocel
al slitina	al slitina	ocel
V-brake	čelistová	čelistová
protišlapací	protišlapací	protišlapací

Merida Dakar

Ravo Tygr

Rodiče pamatujte: Ke kolu patří přilba!

Nebezpečné rychlosti

Rychlostní zkouška bývá jednou z „nejnudnějších“ částí testů pneumatik. I když náš test je náročnější než požadavky normy, problémy ve vysoké rychlosti nebývají a tak zpravidla udělujeme samé „velmi dobré“ známky. Letošek přinesl nečekané překvapení a hned dvě špatné známky. Výtek vůči kvalitě některého letního obutí je ovšem více.

Rozměr 175/65 R14 Osvědčené modely

Na předních místech mezi pneumatikami určenými pro malé vozy, typicky Citroën C2, Renault Clio nebo Toyota Yaris, se umístily letní pneumatiky dobře známé již z předcho-

■ DOBRÁ RADA

Optimální pneumatika by měla být dostatečně kvalitní a neměla by být drahá. Tyto požadavky v rozměru 175/65 R14 nejlépe splňují **Semperit Comfort-Life 2** (dobře, 1060 Kč) a **Hankook Optimo K715** (dobře, 1090 Kč). Pro ty, kdo chtějí trvanlivé pneumatiky, se hodí **Michelin Energy Saver** (dobře, 1350 Kč).

Doporučení v rozměru 195/65 R15 si zasluhují pneumatiky **Maloya Lugano** (dobře, 1480 Kč) s nízkými hodnotami opotřebení nebo celkově nejlepší **Vredestein Sportrac 3** (dobře, 1470 Kč).

LETNÍ PNEUMATIKY 175/65 R14¹⁾

	Continental ContiPremium- Contact 2	Michelin Energy Saver	Uniroyal RainExpert	Hankook Optimo K715	Semperit Comfort-Life 2	Barum Brilliantis 2	Firestone Multihawk
Průměrná cena (Kč)	1220	1350	1260	1090	1060	930	1050
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,5)	USPOKOJIVĚ (2,6)	USPOKOJIVĚ (2,7)
MOKRÁ VOZOVKA	dobře (2,0)	dobře (2,5)	dobře (2,2)	dobře (2,4)	dobře (2,5)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,7)
Jízdní vlastnosti	●	●	●	○	●	○	○
Brzdění	●	○	●	○	●	●	○
Aquaplaning: na rovné vozovce / v zatáčkách	● / ●	● / ○	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●
Vedení v zatáčkách	●	●	●	●	●	●	●
SUCHÁ VOZOVKA	velmi dobře (1,5)	dobře (1,8)	dobře (2,1)	dobře (1,9)	dobře (2,1)	dobře (1,9)	dobře (1,6)
Jízdní stabilita	●	●	●	●	●	●	●
Jízdní vlastnosti	●	●	●	●	●	●	●
Brzdění	●	●	●	●	●	●	●
OPOTŘEBENÍ	dobře (2,5)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,8)	dobře (1,8)	dobře (2,3)	dobře (2,3)	dobře (1,8)
SPOTŘEBA POHONNÝCH HMOT	dobře (1,9)	dobře (1,9)	dobře (2,2)	dobře (1,9)	dobře (2,3)	dobře (1,9)	dobře (2,3)
HLUČNOST	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (3,5)
Hlučnost: vnitřní / vnější	● / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
Hodnota vnějšího hluku dB(A)	71,0	72,2	71,6	70,9	71,7	71,4	71,7
CIZORODÉ LATKY	dobře (2,2)	velmi dobře (1,2)	dobře (1,9)	velmi dobře (1,1)	dobře (2,4)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,6)
Obsah PAU ²⁾ (mg/kg)	3,4	0,7	2,5	0,6	4,5	1,0	1,1
RYCHLOSTNÍ ZKOUŠKA	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)

Doporučení nekupovat platí u pneumatik rozměru 195/65 R15 především pro Chengshan CSR66 (nedostatečně, 1420 Kč). Nákup si důkladně rozmyslete i u Point S Summerstar 2 (dostatečně, 1190 Kč) a Sava Intensa HP (dostatečně, 1240 Kč). V rozměru 175/65 R14 vás na silnici příliš nepodrží levné pneumatiky Debica Passio 2 (dostatečně, 870 Kč) a Kleber Dynaxer HP 3 (dostatečně, 990 Kč). Rozhodně se vyhněte nákupu pneumatiky Dayton D110 (nedostatečně, 960 Kč).

zích testů. Continental ContiPremium-Contact 2 představuje nejvyváženější pneumatiku tohoto rozměru. Jízdním vlastnostem lze máloco vyčíst, především na suché vozovce exceluje a patří k tišším pneumatikám, což ocení především cestující ve voze. Alternativou k této pneumatice jsou modely Uniroyal RainExpert a Semperit Comfort-Life 2 taktéž z koncernu Continental.

Michelin Energy Saver je pneumatika stavějící především na nízkém opotřebení

Pirelli Cinturato P1	Apollo Amazer 3G Maxx	Fulda EcoControl	Kumho Solus KH 17	Goodyear DuraGrip	Dunlop SP Street Response	Sava Perfecta	Kleber Dynaxer HP 3	Debica Passio 2	Dayton D110
1220	1150	1050	1120	1170	1150	1040	990	870	960
USPOKOJIVĚ (2,7)	USPOKOJIVĚ (2,8)	USPOKOJIVĚ (2,9)	USPOKOJIVĚ (2,9)	USPOKOJIVĚ (3,1)	USPOKOJIVĚ (3,1)	DOSTATEČNĚ (3,8)	DOSTATEČNĚ (3,9)	DOSTATEČNĚ (4,0)	NEDOSTATEČNĚ (5,5)
uspokojivě (2,7)	dobře (2,2)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,1)	dostatečně (3,8)	dostatečně (3,9)	dostatečně (4,0)	nedostatečně (5,5)
○	●	○	○	○	○	⊖	⊖	⊖	⊗
○	●	⊖	○	○	○	⊖	⊖	⊖	⊗
●/○	●/○	●/●	●/⊖	●/●	●/●	●/○	●/○	○/○	⊖/⊖
●	●	●	●	●	○	⊖	○	⊖	⊗
dobře (1,6)	dobře (1,6)	dobře (1,8)	dobře (1,7)	dobře (1,8)	dobře (1,6)	dobře (2,0)	dobře (2,2)	uspokojivě (2,7)	dobře (2,2)
●	●	●	●	●	●	●	●	○	●
●	●	●	●	●	●	●	●	○	●
●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
dobře (2,3)	uspokojivě (2,8)	dobře (1,8)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,8)	velmi dobře (1,5)	velmi dobře (1,3)
velmi dobře (1,5)	dobře (2,4)	dobře (2,2)	dobře (2,0)	dobře (1,9)	dobře (2,2)	dobře (2,3)	dobře (1,9)	dobře (2,1)	dobře (2,1)
uspokojivě (2,7)	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (3,3)	dostatečně (3,7)	uspokojivě (3,3)	dostatečně (3,7)	uspokojivě (3,5)
●/○	○/⊖	○/○	○/●	○/○	○/○	⊖/⊖	○/⊖	○/⊖	⊖/○
70,0	72,0	70,6	68,9	69,9	70,8	71,6	71,7	72,8	70,4
velmi dobře (1,1)	dobře (2,2)	dobře (1,6)	velmi dobře (1,2)	dobře (1,6)	dobře (1,6)	dostatečně (3,6)	dobře (1,7)	dostatečně (3,6)	uspokojivě (3,3)
0,6	3,4	1,1	0,6	1,3	1,3	11,0	1,5	11,3	8,9
velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)

Pozn.: Některá hodnocení mohou být limitována.

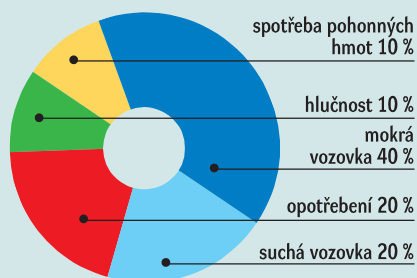
a tedy na úspore nákladů i ochraně životního prostředí. Vliv na spotřebu nemá oproti ostatním „neúsporným“ pneumatikám výrazně nižší, v tom jí hravě předstihne další ze „zelených“ pneumatik Pirelli Cinturato P1. V její neprospěch ovšem hovoří horší jízdní vlastnosti na mokré vozovce, především brzdění a aquaplaning v zatáčkách. Michelin Energy Saver je tak v rozměru 175/65 úspornou pneumatikou s dobrými jízdními vlastnostmi. Z koncernu Michelin pochází i další z dobře hodnocených, pneumatika Hankook Optimo K715.

Pole průměrných otevírá Barum Brillantis 2, které lze vyčíst především lehce zhoršené jízdní vlastnosti na mokré vozovce; vzhledem k nižší ceně se s tím ovšem lze smířit.

Smířit se naopak nelze s posledními třemi z testovaného výběru, které představují výrobky, jež nepatří na silnici. Počínaje „dostatečnou“ Savou Perfecta, která představuje pneumatiku, jejíž kvalita se rok od roku zhoršuje, přes Kleber Dynaxer HP 3 s horším hodnocením než model HP 2 testovaný v roce 2006, až po Debicu Passio. Těmto

Jak testujeme
podrobný postup testu pneumatik naleznete na www.dtest.cz/letni-pneumatiky

Jak hodnotíme
grafická skladba celkového hodnocení kvality letních pneumatik

pneumatikám je společné obtížné ovládnutí za mokra, vysoká hlučnost a také (s výjimkou Kleberu) vysoký obsah polycyklických

aromatických uhlovodíků. Jsou to výrobky nejen nekvalitní z hlediska funkce, ale také neekologické.

Naprostým propadákem je pneumatika italského výrobce Dayton, model D110, s nímž není radno pouštět se na mokrou vozovku, natož na mokru prudce brzdít nebo „řezat“ zatáčky. Mohli byste snadno přijít k újmě na vozu a na zdraví.

Rozměr 195/65 R15 Překvapivé pořadí

Na prvních místech v testu větších pneumatik, které obouvá například u nás populární Škoda Octavia nebo Mercedes-Benz třídy C, se překvapivě neumístila ani jedna z pneumatik koncernů Continental, Michelin nebo Goodyear. Na prvním místě se umístila pneumatika Vredestein Sportrac 3 V. Značka Vredestein patří do majetku indického gumárenského gigan-

LETNÍ PNEUMATIKY 195/65 R15 V¹⁾

	Vredestein Sportrac 3 V	Bridgestone Ecopia EP 150	Nokian V	Maloya Lugano	Dunlop SP Sport FastResponse	Continental ContiPremium-Contact 2	Semperit Speed-Life
Průměrná cena (Kč)	1470	1790	1770	1480	1540	1620	1350
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,4)
MOKRÁ VOZOVKA	dobře (2,1)	dobře (2,3)	dobře (2,0)	dobře (2,5)	dobře (2,4)	dobře (2,4)	dobře (2,5)
Jízdní vlastnosti	●	●	●	●	●	●	○
Brzdění	○	●	●	○	●	●	○
Aquaplaning: na rovné vozovce / v zatáčkách	● / ●	○ / ○	● / ●	○ / ●	● / ●	○ / ●	● / ●
Vedení v zatáčkách	●	●	●	●	●	●	○
SUCHÁ VOZOVKA	dobře (1,9)	dobře (1,6)	dobře (1,7)	dobře (1,9)	dobře (1,6)	dobře (1,6)	dobře (2,0)
Jízdní stabilita	●	●	●	●	●	●	●
Jízdní vlastnosti	●	●	●	●	●	●	●
Brzdění	●	●	●	●	●	●	●
OPOTŘEBENÍ	velmi dobře (1,5)	dobře (2,5)	dobře (2,5)	velmi dobře (1,0)	dobře (2,5)	dobře (2,5)	dobře (2,5)
SPOTŘEBA POHONNÝCH HMOT	dobře (2,4)	dobře (1,9)	dobře (2,3)	dobře (2,5)	dobře (1,8)	dobře (1,7)	dobře (1,9)
HLUČNOST	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,1)	dostatečně (3,6)	dostatečně (3,6)	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (3,3)
Hlučnost: vnitřní / vnější	○ / ⊖	● / ○	○ / ○	○ / ⊖	○ / ⊖	○ / ⊖	○ / ○
Hodnota vnějšího hluku dB(A)	71,6	70,7	71,0	72,1	71,5	71,8	70,6
CIZORODÉ LÁTKY	dobře (1,7)	dobře (1,9)	dobře (1,7)	dobře (1,7)	dobře (2,2)	dobře (1,9)	dobře (1,8)
Obsah PAU ³⁾ (mg/kg)	1,5	2,3	1,7	1,4	3,5	2,3	2,1
RYCHLOSTNÍ ZKOUŠKA	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)

tu Apollo (společně s taktéž dobře umístěnou pneumatikou značky Maloya). Značka Apollo již také vstoupila na evropský trh a model Amazer 3G testovaný v rozměru 175/65 patří mezi průměr.

I další dobře umístěné – japonský Bridgestone s modelem Ecopia EP 150 a finský Nokian V patří mezi vyvážené a kvalitní pneumatiky. Nokian přesvědčil nejvíce na mokru, Bridgestone na suchu a Maloya má velmi nízké opotřebení. Mezi srovnatelně kvalitní výrobky patří i modely SP Sport FastResponse od Dunlopu, ContiPremiumContact 2 od Continentalu a Speed-Life od Semperitu.

Nejúspěšnější kvalitní pneumatikou je Continental, nejméně se opotřebovává Michelin Energy Saver, od jehož nákupu ovšem odrazují slabiny při jízdě na mokré

vozovce, což je zřejmě dáno za málo se opotřebovávající směs.

I mezi pneumatikami většího rozměru nalezneme nekvalitní a nebezpečné výrobky. Sava Intensa HP je hůře ovladatelná na suché silnici, ale ještě hůře na mokré, podobně jako Point S Summerstar. Tato pneumatika měla také problémy při vysokorychlostní zkoušce. Vysoká rychlost se stala osudnou i poslední pneumatice Chengshan CSR66, jež nezvládla splnit ani požadavky základní normy DIN 78051 (pro náš test používáme vyšší rychlosti, než jsou stanoveny normou) a obdržela tak nejhorší možné hodnocení. Spolu s neovladatelností na mokru to tvoří velmi nebezpečnou směs nekvality, a proto platí naše varování před nákupem této pneumatiky.

Brzdná dráha na mokré vozovce se u nejhorší a nejlepší testované pneumatiky lišila o 22 metrů.

Testovacím vozidlem pro pneumatiky rozměru 195/65 byla letos Škoda Octavia kombi.

Firestone TZ 300 ^α	Pirelli Cinturato P1	Goodyear EfficientGrip	Michelin Energy Saver	Hankook KinERGY Eco K425	Falken ZiEX ZE-912	Sava Intensa HP	Point S Summerstar 2	Chengshan CSR66 ²⁾
1360	1600	1540	1790	1630	1350	1240	1190	1420
USPOKOJIVĚ (2,8)	USPOKOJIVĚ (3,0)	USPOKOJIVĚ (3,1)	USPOKOJIVĚ (3,1)	USPOKOJIVĚ (3,1)	USPOKOJIVĚ (3,2)	DOSTATEČNĚ (3,6)	DOSTATEČNĚ (4,0)	NEDOSTATEČNĚ (5,5)
uspokojivě (2,7)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,2)	dostatečně (3,6)	dostatečně (3,7)	nedostatečně (5,5)
●	●	○	○	○	○	⊖	⊖	⊗
○	○	○	○	○	○	○	○	⊗
○/○	⊖/⊖	○/○	○/○	○/●	○/⊖	○/●	⊖/○	⊗/⊗
●	●	○	●	○	●	⊖	○	⊗
dobře (1,6)	dobře (1,8)	dobře (1,8)	dobře (1,7)	dobře (2,0)	dobře (1,8)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,5)	dobře (2,0)
●	●	●	●	●	●	○	○	●
●	●	●	●	●	●	○	○	●
●	●	●	●	●	●	●	●	●
dobře (1,8)	dobře (1,8)	dobře (2,3)	velmi dobře (0,8)	velmi dobře (1,5)	uspokojivě (2,8)	dobře (2,3)	dobře (1,8)	velmi dobře (0,6)
dobře (2,3)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,8)	dobře (2,0)	dobře (1,6)	dobře (2,2)	dobře (2,4)	dobře (2,2)	dobře (2,2)
uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,1)	dostatečně (4,4)	uspokojivě (3,4)
○/⊖	●/⊖	○/⊖	●/⊖	○/○	○/○	●/⊖	⊗/⊖	⊖/○
71,8	71,8	71,5	72,3	70,3	70,2	71,6	71,9	69,4
dostatečně (3,8)	velmi dobře (1,2)	dostatečně (3,8)	velmi dobře (1,1)	velmi dobře (0,9)	velmi dobře (1,0)	dobře (1,7)	dobře (1,6)	uspokojivě (3,5)
13,9	0,7	13,6	0,5	0,4	0,5	1,7	1,4	9,5
velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	dostatečně (4,0)	nedostatečně (5,0)

^α polycyklické aromatické uhlovodíky
Pozn.: Některá hodnocení mohou být limitována.

Je až s podivem, kolik nejrozumnějších nemocí a zdravotních komplikací nás sužuje. Některé vyžadují vysoce odbornou pomoc, jiné můžeme ovlivnit více či méně sami. Někdy si ovšem takovou svépomocí nepomůžeme vůbec, nebo si dokonce zdraví ještě více poškodíme. Příčinami, projevy nejčastějších lidských neduhů, jejich domácí léčbou, odbornými i lidovými radami, lékovými interakcemi a mnohými dalšími věcmi se budeme zabývat v tomto seriálu. V premiérovém dílu se zaměříme na kašel.

Kašel a léky při kašli užívané

Kašel je jedním z nejčastějších důvodů (příznaků), s kterým pacienti přicházejí do ordinace lékaře a také častou příčinou návštěvy lékáren. Kašel jako příznak provází řadu nemocí, zejména pak virové nebo bakteriální infekce horních cest dýchacích. Setkáváme se s ním u běžného nachlazení, rýmy, bronchitidy, pneumonie, chřipky a u dalších onemocnění.

Jeho přítomnost u těchto onemocnění je dána zánětlivou reakcí organismu na probíhající infekci, tvorbou hlenu a hnisu zatěžujícího dýchací cesty a snahou o vypuzení patogenních mikroorganismů, jakožto i pozůstatků „boje“ imunitního systému s těmito mikroorganismy (hnis).

Není kašel jako kašel

Kašel můžeme v zásadě rozdělit podle dvou základních kritérií: délky, ve smyslu trvání tohoto příznaku – kašel akutní a chronický, a charakteru, souvisí s přítomností či absencí vylučování hlenu během kašle – kašel produktivní a neproduktivní.

O akutním kašli hovoříme v těch případech, kdy je jeho trvání do tří týdnů. Zpravidla se pojí s infekcemi horních cest dýchacích, případně může vzniknout i po inhalaci dráždivých látek. Při delším trvání hovoříme o kašli chronickém. Někdy se uvádí trvání delší než tři týdny, v jiných zdrojích je zachována určitá rezerva a definuje se doba trvání delší než osm týdnů, případně alespoň tři souvislé měsíce v roce při opakujícím se výskytu. Chronický kašel je typický pro kuřáky, ale může vzniknout i v důsledku užívání některých léčiv. Objevuje se rovněž v závislosti na průběhu chronického zánětu sliznice nosní dutiny a vedlejších nosních dutin, průduškového astmatu aj.

Produktivní (vlhký) kašel je spojen se zvýšenou přítomností a zejména vykašláváním

hleny a v něm obsažených škodlivých látek. Je běžný při řadě infekcí, zejména bakteriálních, ale i některých virových. Produktivní kašel by neměl být potlačován, ale naopak podporován pomocí vhodných léčiv, protože jde o pozitivní obranný mechanismus, který uvolňuje dýchací cesty a odvádí z nich hromadící se vazký hlen (sputum), který řasinky epitelu nezvládají odstraňovat.

Neproductivní (suchý) kašel je typem kašle, při kterém nedochází k vykašlávání hleny a nejde tedy o kašel prospěšný. Naopak, tento typ kašle dokáže být značně vysilující, vyvolává pocit napětí v dýchacích cestách, mívá až řezavý charakter a způsobuje bolest v krku. Neproductivní kašel je typický např. při alergiích, podráždění prachem, cigaretovým kouřem, aj. Provází však i počáteční fázi řady respiračních infekcí, případně je typický pro celý jejich průběh (zejména některé virové infekce, např. chřipka).

Léky na kašel

Dělí se zejména v závislosti na charakteru kašle a případném onemocnění, které tento kašel provází. Jejich účelem je tedy v zásadě buď podpořit a usnadnit produktivní kašel, nebo tlumit, tišit kašel neproductivní. Přitom je třeba mít na paměti, že jde o ovlivnění příznaku, nikoliv však

EXPEKTORANCIA

Cílem jejich podávání je usnadnit odstraňování hustého hleny, případně hleny s hnisem z dýchacích cest. Dělí se podle mechanismu účinku na mukolytika (srov. sekretolytika) a sekretomotorika.

Mukolytika

Napomáhají odstraňování hustého hleny zpravidla tím, že různými způsoby snižují jeho viskozitu – zředí jej, a tím usnadňují jeho vykašlávání. Nabídka mukolytik je v současnosti poměrně široká. Uvádíme přehled několika základních účinných látek:

Bromhexin: v lékových formách se metabolizuje na vlastní účinnou látku ambroxol. Je součástí léčiv, která se užívají obecně při všech onemocněních dýchacích cest provázených tvorbou hustého, vazkého hleny.

Z přípravků: Bromhexin (např. Bromhexin 8, Bromhexin 12 BC, aj.)

Ambroxol: metabolit bromhexinu. Kromě mukolytického účinku je rovněž účinným sekretomotorikem (viz níže). Oplývá antioxidačním účinkem a nepřímo i účinkem protizánětlivým. Podporuje navíc tvorbu a sekreci surfaktantu, což je tuková látka vystylající vnitřek plicních sklípků. Tímto působením je snižována přilnavost hleny k povrchu dýchacích cest. Podporuje rovněž funkce imunitního systému a usnadňuje působení antibiotik v plicní tkáni.

Z přípravků: např. Mucosolvan, Halixol, Neo-bronchol, Ambrosan, Ambroxol, Ambrobene

Acetylcystein: při perorálním podávání nastupují účinky až po zhruba dvou dnech užívání. Principem působení této účinné látky je narušení disulfidických vazeb v bílkovinách hleny.

Z přípravků: Mucobene, ACC long, Solmucol, NAC AL

Karbocystein: považován v určitém ohledu za výhodnější (rychlejší nástup, aj.) než acetylcystein. Jeho využití je obdobné.

Z přípravků: Fenorin (sirup, tobolky)

Erdostein: působí jako mukolytikum s mírným protizánětlivým účinkem, rovněž působí proti volným radikálům (tzv. scavenger volných radikálů).

Z přípravků: např. Erdomed cps

Sekretomotorika

Mají oproti mukolytikům poněkud odlišný princip působení. Jejich účinek směřuje na zvýšení aktivity řasinkového epitelu a tím i usnadnění transportu hleny s jeho následným vykašláváním.

Obdobně jako mukolytika jsou vhodná při vlhkém kašli. Tímto účinkem oplývají např. beta-sympatomimetika, která mohou být jednou z lékových voleb např. v léčbě průduškového astmatu. Nejlepší účinek byl pozorován u inhalačních lékových forem.

Běžně používaná jsou ovšem zejména **fytofarmaka vycházející z rostlinných silic** (máta, eukalyptus, anýz, jitrocel, aj.), která mívají v některých případech i účinek sekretolytický (a též spasmolytický a antiseptický).

Z přípravků: např. Biotussil, Mucoplant, Sinupret

ANTITUSIKA

Jsou vhodná proti úpornému suchému kašli. Tento typ kašle bývá velmi vysilující.

Podráždění, které způsobuje, vede často k bolestem v krku, chrapotu, bolesti při mluvení, apod. Na rozdíl od vlhkého kašle, je tento kašel neproduktivní, nedochází k uvolňování hleny (malé množství; nepřítomnost hleny), a tudíž nežádoucí.

Cílem antitusik tedy není tento kašel podporovat a usnadňovat, ale působit proti němu – tišit jej. Neúčinkují ovšem proti příčině kašle, ale pouze jej tlumí a poskytují pacientovi potřebnou úlevu. Užívání antitusik by nemělo být dlouhodobé, doporučuje se užívání pouze po nezbytně nutnou dobu. Obecně lze antitusika dělit na kodeinová a nekodeinová.

Kodeinová antitusika: většinou oplývají vyšším účinkem, vycházejí ovšem z opiového základu a tudíž při déletrvajícím podávání hrozí vznik závislosti. Do této skupiny se řadí přímo kodein a některé další opioidní deriváty. Kodeinová antitusika snižují citlivost centra pro kašel (centrální mechanismus účinku), vyšší dávky ovšem mohou vést k útlumu dechového centra. Zpravidla oplývají i analgetickým účinkem.

Příklady: Kodein, Dextrometorfan, Folkodin

Nekodeinová antitusika: netlumí dechové centrum, nehrozí vznikem závislosti. Nemají centrálně analgetické účinky. Jde o synteticky připravované látky, které proti kašli působí centrálními či periferními mechanismy (případně kombinací obou).

Příklady: Butamirát (Sinecod, Tussin, Ditustat), Dropropizin, Klobutinol

Uvedený přehled léků je čistě orientační. Při volbě vhodného, volně prodejného přípravku by se pacient měl informovat u svého lékaře či lékárníka o kontraindikaci a možných nežádoucích účincích, případně alespoň věnovat patřičnou pozornost příbalovému letáku daného léčiva.

zpravidla onemocnění, které se tímto příznakem projevuje a které vyžaduje samostatnou léčbu a terapeutické postupy.

Dvě základní skupiny léků ovlivňujících kašel představují expektorancia a antitusika. Užívají se zejména při onemocnění horních cest dýchacích.

Pozor na domácí lékárníčku!

Zásadně se nedoporučuje současné užívání expektorancií (zejména mukolytik) a antitusik. Přesto tímto způsobem relativně často chybují zejména rodiče ve snaze za každou cenu utišit kašel svých dětí. Je třeba zásadně rozlišovat vlhký a suchý kašel a podle toho volit léčebný prostředek.

Expektorancia jsou určena zejména na kašel vlhký, podporují ho, ředí hlen vytvořený v dýchacích cestách a usnadňují

jeho vykašlávání. **Antitusika** jsou určena na suchý, dráždivý kašel, tlumí jeho projevy a tím ulevují organismu. Souběžné podávání expektorancií a antitusik může vyústit v nadměrné hromadění hlenu v dýchacích cestách, zhoršení projevu kašle i celkového stavu.

Pokud si nejste jisti, jaký přípravek zvolit, je vždy na místě porada s lékařem. Obdobně je vhodné navštívit lékařskou ordinaci i v případě, kdy se kašel (event. další příznaky onemocnění) při podávání daného přípravku nezlepšuje ani po pěti dnech užívání. Současně je třeba připomenout, že před použitím volně prodejných léků na kašel je důležité věnovat patřičnou pozornost příbalovému letáku.

Kráceno, plná verze na www.dtest.cz

● Filip Kopecký

Kašel a lidové recepty

Heřmánkový: žaludeční obtíže, nadýmání, nachlazení, bronchiální astma, kašel, nespavost.

Šípkový: zdroj vitamínu C, při nachlazení, někdy též jako močopudný čaj.

Anýzový: vysoký antibakteriální účinek, dále při nachlazení, pro lepší odkašlávání.

Fenyklový: nadýmání, zahlenění při zánětech horních cest dýchacích; často je fenykl též součástí směsí pro zvýšení tvorby mateřského mléka u kojících matek.

Lidových moudrostí o léčbě kašle existuje mnoho. Velmi vychvalovaný je například recept zahrnující jako hlavní surovinu cibuli. Doporučuje se větší množství cibule pokrájet, zasypat v misce cukrem, uzavřít a následně užívat šťávu, která se tímto procesem uvolní. Druhou variantou je cibulový čaj; větší množství cibule pokrájené na kostičky nechat projít krátkým varem, několik minut louhovat, přelít do hrnku a osladit medem. Bylinek na kašel není právě málo, i tady však platí potřeba určité míry znalosti. Namátkou můžeme jmenovat některé další čaje užívané mimo jiné i při kašli:

Diviznový: zejména proti suchému, neproduktivnímu kašli.

Z černého bezu: využívají se bezové květy, snížení horečky, vypocení, úporný kašel, angína aj.

Výběr vhod

V únorovém vydání časopisu jsme se zabývali riziky spjatými s nemocí a úrazem, které mohou ohrozit váš život a na které se lze připravit buď cestou samopojištění, nebo pojištění u některé z pojišťoven. V druhé, závěrečné části se zaměříme na jednotlivé typy pojištění.

Pokud jste si odpověděli na otázku, která rizika vás ohrožují, a zda vám stačí vaše finanční rezerva (za dostatečnou se obvykle považuje 12násobek nutných měsíčních výdajů), nebo zda se vydáte cestou pojištění, následuje další krok: výběr vhodného pojištění.

Pojistné desatero

1. Mějte otevřenou mysl a nebojte se přemýšlet o rizicích.
2. Vedte se otázkou: Co by jednotlivé životní situace (úraz, nemoc, invalidita, výpadek příjmu s následkem neschopnosti splácet závazky, smrt) znamenaly pro vás a vaše blízké, kdyby nastaly?
3. Rozhodněte se, zda u některých pojištění zvolíte cestu samopojištění, nebo se pojistíte na všechny případy.
4. Mějte na paměti, že pojistky se spořicí složkou zdrazují měsíční platby pojištění. Pokud byste je měli pouze nakrátko, nevyplatí se, mají vysoké počáteční náklady.
5. Při přípravách si zvolte kvalitního finančního poradce.
6. Mějte zdravou nedůvěru a všetečné otázky. Nechte si důkladně vysvětlit, co obnášejí jednotlivá pojištění a kdy nastává plnění pojišťovny.
7. Seznamte se s výlukami z pojištěního plnění.
8. Uvádějte pravdivé údaje a nic nezamlčujte. Následně to může být záminkou, aby pojišťovna snížila pojistné plnění, nebo vám plnění nevyplatila vůbec.
9. Vybírejte si pojistky tak, aby se daly v čase měnit a přizpůsobovat vašim měnícím se životním situacím. A aktualizujte své pojistky při změnách.
10. Nepodepisujte nic, čemu nerozumíte.

Plného pojištění

Pojištění rizika smrti

Pro ochranu vašich blízkých a vaší schopnosti dostat splacení půjček, si můžete sjednat pojištění smrti. Zvolená pojistná částka může být buď neměnná po celou dobu pojištění, nebo může být nastaveno její postupné klesání v čase. Klesající pojistná částka snižuje cenu vašich plateb na pojistném a má význam, pokud se postupem času snižují vaše dluhy (např. splácení hypotéky) a zároveň na vás přestávají být existenčně závislé další osoby (např. osamostatňování dětí). Pokud se vám daří během života kumulovat majetek, místo pojistky po sobě můžete zanechat svým potomkům zajištění ve formě dědictví.

Pojištění rizika invalidity

U tohoto pojištění si dejte pozor, na jaký typ invalidity se vztahuje. Obvy-

kle to bývá až na invaliditu třetího stupně (dříve plnou invaliditu). Pojištění je vázáno na splnění podmínek uvedených v pojistné smlouvě, které se mezi jednotlivými pojišťovnami liší; obvykle jsou vázány na přiznání invalidního důchodu ze státního důchodového systému. Pojištění se sjednává na pojistnou částku (částka, která bude vyplacena, pokud budou splněny podmínky), nebo na výplatu důchodu.

Pojištění závažných onemocnění

K jeho výplatě dochází v případě, kdy je diagnostikováno závažné onemocnění předem definované v pojistné smlouvě, případně je podstoupena operace s ním spjatá a pojištěnec přežije určitou předem danou dobu specifikovanou v pojistné smlouvě (obvykle měsíc až tři od této diagnózy či operace). Účelem dávky je hlavně důstojné dožití.

Pojištění pracovní neschopnosti

Komerční pojištění, které doplňuje státní systém nemocenského poji-

Jak vysokou nastavit pojistnou ochranu?

Ideální pojistná ochrana je taková, která by zaručovala váš současný životní standard a vašich blízkých v případě, že by nastala nepříjemná životní událost. V praxi by však tato varianta byla pro většinu lidí příliš drahá, a proto jde většinou o kompromis.

Postupovat můžete takto:

- Spočítejte si nutné měsíční výdaje.
- Odečtete od nich příjmy, které byste měli, kdyby nepříjemná situace nastala. Zjistíte tak, kolik minimálně finančních prostředků potřebujete každý měsíc k doplnění hranice vašeho nutného minima.
- Získanou částku buď ponecháte, nebo zvýšíte o to, co byste si přáli nad úroveň vašeho nezbytného minima.
- Částku vynásobíte počtem měsíců, na které si přejete, aby vám obdržené pojištění vystačilo.
- Výsledkem je pojistná částka. Nechte si propočítat, kolik by vás takové pojištění stálo a upravujete jeho výši dle vašich finančních možností.

RADA: Vzhledem k tomu, že se výše potřebné ochrany během vašeho života mění, je vhodné uzavírat pojistky, které je možné pružně přizpůsobovat nastalým životním změnám (kupříkladu sňatek, narození potomků, jejich odchod z domácnosti apod.).

Na www.dtest.cz naleznete e-kalkulačku, která vám se stanovením pojistných částek pomůže.

Kdy pojišťovna nemusí nic vyplatit?

Nejčastější typy výluk z pojistného plnění:

- alkohol, léky, omamné či návykové látky
- duševní poruchy pojištěného
- sebevražda či úmyslné zanedbání léčby
- úmyslný trestný čin pojištěného, pro který byl soudem pravomocně uznán vinným
- řízení automobilu bez řidičského oprávnění či technického průkazu vozidla
- nebezpečná sportovní a závodní činnost
- válečné události a aktivní účast na násilné akci či rvačce
- aktivní účast na závodech v případě některých sportů
- uvedení nepravdivých či neúplných informací ve smlouvě atd.

tění. Pojištěnec si sjednává, že pojišťovna od předem stanoveného dne (např. 29. dne pracovní neschopnosti) bude vyplácet předem stanovenou výši denní dávky.

Pojištění hospitalizace

Při dovršení předem stanoveného počtu dnů v nemocnici se vyplácí předem stanovená dávka a to obvykle se zpětnou výplatou od prvního dne nástupu hospitalizace.

Pojištění trvalých následků úrazu

Stane-li se vám úraz, který zanechá trvalé následky, pak obdržíte určité procento z pojistné částky. Výše procenta závisí na závažnosti úrazu. Například: Je-li úraz tělesného poškození hodnocen ve výši 30% a pojistná částka pro trvalé následky úrazu bude 100 000 Kč, pak částka, kterou obdržíte, bude činit 30 000 Kč. Některé pojišťovny nabízejí možnost sjednání tzv. progresu, což znamená, že od určité závažnosti úrazu neobdržíte částku, která by se rovnala procentu z pojistné částky, ale bude se rovnat jeho násobku. Tím se výrazně zvýší pojistné plnění u těžkých tělesných poškození. Finanční rozdíl v platbě pojistného je minimální, avšak u těžkých úrazů obdržíte mnohem vyšší plnění. Proto se obecně doporučuje sjednat.

Pojistné produkty pro pojištění rizik nemoci a úrazu

Pojištění lze sjednávat zejména v rámci následujících typů pojistných produktů:

- životní pojištění se spořicí složkou (kapitálové a investiční životní pojištění),
- životní pojištění bez spořicí složky (rizikové životní pojištění),
- úrazové pojištění (bez spořicí složky a zaměřené pouze na rizika úrazu).

Kapitálové a investiční životní pojištění odvádí část pojistného na spoření, měsíčně tak platíte vyšší částky. Kdybyste si nastavili některá životní pojištění se spořicí složkou na kvalitní zajištění rizik, nedoplatili byste se, protože by se tím výrazně zvýšil i odvod do složky spořicí (viz například Kapitálové životní pojištění Generali pojišťovny, produkt ZV3, v tabulce u příkladu). Rizikové životní pojištění mají kromě nižších měsíčních plateb výhodu také v tom, že umožňují sjednávat vyšší pojistné částky.

RADA: Pokud uvažujete o pojištění, sjednávejte si spíše rizikové životní pojištění než životní pojištění se spořicí složkou, ta totiž mají vysoké počáteční náklady. Vyplatí

Pojištění denního odškodnění úrazu

Plnění je vypláceno jako částka za každý den úrazu, pokud je úrazem způsobena pracovní neschopnost, která trvá alespoň minimální předem stanovený počet dnů. Obvykle je vypláceno zpětně od prvního dne úrazu.

Pojištění nezbytného léčení úrazu

Na rozdíl od denního odškodnění úrazu se nezjišťuje skutečný počet dnů pracovní neschopnosti, ale na základě oceňovací tabulky se pojištěný ihned po diagnóze dozví, kolik bude činit pojistné plnění stanovené pro tento typ úrazu.

Pojištění zproštění od placení

V případě předem stanovené situace (obvykle invalidity) bude pojišťovna hradit pojištění za pojištěného. Poměrně levné pojištění.

Nechejte se poradcem důkladně obeznámit s tím, za jakých podmínek by vám vznikl nárok na pojistné plnění u jednotlivých pojištění! Není totiž automatické, že plnění nastává ihned při nastalé situaci. Jako příklad si vezmeme pojištění pracovní neschopnosti, kdy budete dostávat výplatu denní

se to hlavně, jedná-li se o pojistku na kratší dobu. Pokud vám jde o spoření, jsou efektivnější způsoby než spořit skrze životní pojištění. Existují ale i investiční životní pojištění, která mohou být dobře nastavená a v dlouhodobém ohledu mohou plnit svou funkci lépe než rizikové životní pojistky.

Úrazové pojištění jsou vhodná jen na pokrytí rizik úrazu, neumí kryt jiná rizika. Měla by být tudíž jen jako doplněk, nenahrazují základní pojištění smrti a invalidity.

dávky až poté, co pracovní neschopnost překročí určitý předem stanovený počet dnů, nikoli tedy hned, když pracovní neschopnost nastane. Nebo u trvalých následků úrazu neobdržíte pojistné plnění okamžitě, ale až po určitém čase, kdy je potvrzeno, že poškození následkem úrazu je opravdu trvalé (nejdříve po roce od pojistné události, některé pojišťovny mají nastavenou dobu delší). Takových příkladů je řada.

RADA: Vždy si dávejte pozor, zda je riziko, které pojistka kryje (smrt, invalidita apod.), kryto zcela, nebo pouze v důsledku úrazu (pojištění úrazu je levnější, ale často nedostatečné!).

● Petr Kika, člen think-tanku TANK

Možnosti pojištění našeho figuranta

Životní pojištění bez spořicí složky – riziková životní pojištění						
Pojištění	Pojistná částka	Pojišťovna UNIQA Rizikové životní pojištění s dividendou	Pojišťovna AXA Produkt T 105	Komerční pojišťovna Rizikové životní pojištění	ING pojišťovna Produkt 1020	Generali pojišťovna Produkt ZM5
Smrt	280 000 Kč	76 Kč	102 Kč	72 Kč	81 Kč	68 Kč
Invalidita	1 500 000 Kč	x	x	164 Kč	240 Kč	443 Kč
Vážná onemocnění	300 000 Kč	75 Kč	x	64 Kč	197 Kč	86 Kč
Trvalé následky úrazu	300 000 Kč	46 Kč	89 Kč	x	57 Kč	81 Kč
Hospitalizace	100 Kč/den	33 Kč	34 Kč	x	24 Kč	14 Kč
Pracovní neschopnost	100 Kč/den	51 Kč	114 Kč	x	50 Kč	35 Kč
Celková měsíční platba pojistného		281 Kč	430 Kč	300 Kč	949 Kč	727 Kč
Celková roční platba pojistného		3372 Kč	4498 Kč	3600 Kč	11 388 Kč	8724 Kč

Životní pojištění se spořicí složkou – investiční a kapitálová životní pojištění						
Pojištění	Pojistná částka	Pojišťovna AXA Kapitálové životní pojištění Produkt T 101	ING Pojišťovna Investiční životní pojištění Future	Generali pojišťovna Kapitálové životní pojištění Produkt ZV3	ING pojišťovna Kapitálové důchodové pojištění Produkt 3240	Pojišťovna Kooperativa Investiční životní pojištění Perspektiva 7BN
Smrt	280 000 Kč	201 Kč	716 Kč	5330 Kč	92 Kč	51 Kč
Invalidita	1 500 000 Kč	x		443 Kč	765 Kč	450 Kč
Vážná onemocnění	300 000 Kč	x		86 Kč	x	60 Kč
Trvalé následky úrazu	300 000 Kč	84 Kč	75 Kč	81 Kč	57 Kč	60 Kč
Hospitalizace	100 Kč/den	32 Kč	43 Kč	14 Kč	24 Kč	4 Kč
Pracovní neschopnost	100 Kč/den	108 Kč		35 Kč	50 Kč	63 Kč
Měsíční cena rizik		425 Kč	nelze určit	nelze určit	988 Kč	688 Kč
Celková měsíční platba pojistného		1101 Kč	834 Kč	5989 Kč	1488 Kč	930 Kč
Celková roční platba pojistného		11 588 Kč	10 008 Kč	66 539 Kč	17 856 Kč	11 160 Kč

K tabulkám: Výpočty jsou pouze orientační. V případě, že by daný klient sportoval, posuzovala by se rizikovitost provozovaného sportu. Vliv hraje také zdravotní stav člověka, frekvence posílání pojistného (roční je obvykle zvýhodněná) apod. Navíc, ač byly pojistky vybírány tak, aby se daly porovnávat, přesto mají různé definovány rizika (např. do vážných onemocnění se v různých pojistkách zahrnují různé nemoci, jinak bývá také definována progresse u trvalých následků úrazu apod.; tomuto zkrácení se nedá vyhnout). Pojišťovny často neuvádějí, na co přesně jde pojistné

(např. pro více rizik je souhrnná položka, viz Investiční životní pojištění Future od Generali), a pojistné rozdělují na hlavní krytí a připojištění (proto také je měsíční pojistné u rizikových životních pojištění od AXA či ING vyšší než součet jednotlivých položek v tabulce). **Doporučení:** Výběr vhodných produktů je dobré konzultovat s nezávislým finančním poradcem. Pro konkrétní situaci klienta může být vhodný produkt, který v našem příkladu vyšel hůře, avšak při změněném zadání tomu tak být nemusí. Navíc důležitá je definice toho, na co se pojistné krytí vztahuje.

dity je pro něj nejvýznamnějším pojištěním, protože by trvale a výrazně snížilo jeho příjem. Je mladý a do starobního důchodu má daleko. Pojistná částka by proto měla odpovídat závažnosti tohoto rizika, avšak i jeho finančním možnostem. Pokud by v případě pracovní neschopnosti nebyl schopen s příjmy z nemocenských dávek vyjít, mělo by pro něj smysl i sjednání dalších pojištění.

Náš figurant si nevytváří dostupnou finanční rezervu, ze které by kryl případné výkyvy příjmu. To je pro něj největším rizikem. Proto by měl začít budovat vlastní finanční rezervu, která představuje nejlepší způsob pojištění. Sjednávání pojistky by měly rezervu doplňovat pouze tam, kde není schopen se sám přikrýt ze svých příjmů.

Trvalé následky

Jan Sejkora z Příbyslavi je vášnivým motorkářem. Žije se svou ženou v rodinném domě s velkou zahradou, má králíky, prase a slepice. To píše proto, aby bylo jasné, že počítá s tím, že bude zdravý a plný síly. Jednou, bylo to v roce 2007, si jako obvykle vyjel na motorce. Jel po hlavní a tu ho srazilo auto. Motorka byla zničená a pan Sejkora zůstal ležet na silnici. Přijela sanitka a odvezla ho do nemocnice v Jindřichově Hradci. Jeho noha nevypadala vůbec dobře. Mnohočetná zlomenina a otevřená rána – no, spíše rozpáraná noha.

Lékaři zpočátku moc nevěřili, že se jim podaří nohu zachránit. Proběhlo pět operací a transplantace kůže, protože na holení žádná nezůstala. Panu Sejkorovi nakonec noha zůstala, ale se značným omezením. Jeho život se změnil. Léčba nohy do současného stavu trvala téměř dva roky a on nebyl schopen se příliš starat o dům, zahradu a hospodářství. Situace není o moc lepší ani nyní, ale už si zvykl a snaží se.

Řidič auta, který dopravní nehodu zavinil, měl povinné ručení u Kooperativy a z něho by se veškerá škoda měla uhradit. Zpočátku vše vypadalo docela dobře. Pan Sejkora požádal krátce po nehodě nejen o náhradu škody na motorce, ale také o bolestné. Pojišťovna platila. Brzy po nehodě zaplatila

ilustrační foto

i ztížení společenského uplatnění. Po delším dohadování zaplatila i za sekání velké zahrady, tedy za práci, na kterou si pan Sejkora musel najmout lidi, protože sám to nemohl zvládnout.

Spory začaly dva roky po úraze, kdy bylo jasné, že už není šance na nějaké zlepšení zdravotního stavu. Jan Sejkora požádal o odškodné za trvalé následky. Zašel do Kooperativy, dostal formulář, od ošetřujícího

lékaře si do něj nechal napsat hodnocení zdravotního stavu a formulář pojišťovně odevzdal. Pojišťovna mu však napsala, že žádost podal na špatném formuláři, že nejde o formulář trvalé následky, ale opět o ztížení společenského uplatnění. Pan Sejkora tedy znovu zajel za svým ošetřujícím lékařem, znovu si nechal potvrdit další formulář a poslal ho pojišťovně. Kromě zprávy a bodového ohodnocení od ortopěda měl i vyjá-

SLOVO ADVOKÁTA

V první řadě je třeba zdůraznit, že pojišťovna je podnikatelský subjekt, kterému jde o maximalizaci zisku (tj. vybrat co nejvíce na pojistném) a o minimalizaci nákladů (tj. plnit pokud možno co nejméně). S přihlédnutím k tomuto faktu je zřejmé, že pojišťovna nebude sama aktivně zjišťovat, co všechno ještě poškozený chce a nebude mu nabízet další a další peníze nad rámec toho, o co sám poškozený požádal, naopak využije každé možnosti, jak se plnění vyhnout či jak jej pokud možno snížit.

Limitem toho, co všechno si pojišťovna ještě může dovolit ve vztahu ke svým klientům, respektive k osobám, jimž její klienti odpovídají za škodu, je na jedné straně její zájem na ochraně dobré pověsti, neboť samozřejmě vynakládá nemalé prostředky na reklamní kampaně

a na další formy budování svého dobrého jména a nechce, aby byla považována za pojišťovnu, která odmítá plnit; u takové pojišťovny by se pak málokdo pojistil. Na straně druhé pak bude případné soudní rozhodnutí, které jí uloží povinnost zaplatit, jsou-li k tomu dány zákonné předpoklady, zejména prokáže-li poškozený, že došlo ke škodě a jaká je její výše.

U odškodnění tzv. trvalých následků, slovy občanského zákoníku „odškodnění za ztížení společenského uplatnění“, je třeba počítat s tím, že ke stabilizaci zdravotního stavu, umožňující určit skutečný rozsah zdravotního poškození a tedy i výši náhrady, dojde až po určité době od úraze, nelze tedy hovořit o tom, že by se přijetím jednorázové částky poškozený zbavil možnosti požadovat více, pokud se později ukáže, že jeho zdravotní stav je ve skutečnosti mnohem horší.

V daném případě zřejmě pojišťovna uspokojila nároky poškozeného z titulu odpovědnosti za škodu způsobenou na zdraví provozem motorového vozidla pouze částečně a zbylou část plnit odmítá. V takovém případě má tedy pan Sejkora jako poškozený na vybranou – buď se s tím smíří a spokojí se s tím, co již dostal, nebo své nároky uplatní žalobou u soudu.

Doporučoval bych mu, aby se obrátil na některého z advokátů a po konzultaci s ním aby zvolil spíše druhou variantu, neboť v jeho případě existuje vysoká

dření z psychiatrie, kde se po autonehodě léčil, a požadoval také náhradu za psychickou újmu.

Po několika měsících dostal zprávu z pojišťovny, že jeho žádost byla zamítnuta. Zdůvodnění? Spolupracující lékař pojišťovny jeho nároky neuznal. Pan Sejkora se nevzdal. Ještě třikrát pojišťovně napsal a žádal o přehodnocení záporného stanoviska. Marne. V té době se už obrátil na naši redakci.

A tak jsme do Příbyslavi zajeli. Mluvili jsme i s ošetřujícím lékařem pana Sejkory, který nám potvrdil, že on sice napíše bodové ohodnocení, ale pojišťovna může výslednou částku k proplacení upravit. Téměř vždy v neprospěch poškozeného.

Navštívili jsme pojišťovnu Kooperativa. Mluví Milan Káňa nám vysvětlil, že podle jejich smluvního lékaře nemá pan Sejkora na další náhrady nárok. Snažila jsem se mu vysvětlit, že pana Sejkora jejich smluvní lékař neviděl, že neví, jaké trvalé následky po úraze vlastně má. A že je skutečně má, protože jsme to viděli na vlastní oči. Dozvěděla jsem se, že smluvní lékař pojišťovny klienta vůbec nevidí, že vychází ze zdravotní dokumentace a to mu stačí. A pokud se to panu Sejkorovi nelíbí, má jedinou šanci – podat žalobu k soudu. Protože pouze soud může rozhodnout, zda panu Sejkorovi po úraze nějaké trvalé následky zůstaly.

- Maria Křepelková, pořad Černé ovce, který informuje a chrání nejenom spotřebitele

pravděpodobnost toho, že by mohl uspět; základ nároku je dán, pojišťovna již dokonce částečně plnila, zpochybňováno je „pouze“ další odškodnění tzv. trvalých následků úrazu jako jedné ze složek odškodnění, které lze v takovém případě požadovat.

Není-li tedy poškozený po dopravní nehodě spokojen s tím, co mu pojišťovna dobrovolně přiznala, doporučuji více než u jiných věcí konzultaci s advokátem, neboť se jedná se o problematiku složitou, kterou raději nebudu zobecňovat, neboť každý jednotlivý případ je jiný. Z vlastní zkušenosti vím, že pojišťovny v mnoha případech své původní stanovisko přehodnotí, jedná-li s nimi poškozený prostřednictvím advokáta – jednak se nechťejí vystavovat soudnímu sporu, jednak ví, že takový poškozený na svá práva rezignovat nehodlá.

- JUDr. Martin Sochor, advokát

Na poradnu se obrátil spotřebitel s dotazem, zda má právo na náklady na dopravu do prodejny, kde uplatnil reklamaci, a tato reklamační byla uznána.

Spotřebitel má právo na nutné náklady, které vynaložil s uplatněním reklamace, tedy na dopravu, poštovné, případně znalecký posudek. Pojem nutné náklady je třeba vykládat s přihlédnutím na to, jaké zboží reklamujeme. Pokud spotřebitel reklamuje boty a prodejna je dosažitelná hromadnou dopravou, nebude nutné použít automobil a spotřebitel má právo na úhradu jízdenky. V případě, že je nutné použít vlastní automobil, například u reklamace televize, se náklady počítají jako náhrada cestovních nákladů ve výši podle pracovníprávních předpisů. Náklady je nutné uplatnit u prodejce do jednoho měsíce po vyřízení reklamace.

V poradně se nás často spotřebitelé ptají, jak počítat 14denní lhůtu, během které má spotřebitel právo odstoupit od smlouvy uzavřené pomocí prostředků komunikace na dálku, třeba po internetu nebo po telefonu.

Lhůta se začíná počítat ode dne následujícího po převzetí plnění. Začíná tedy běžet jeden den po doručení zboží zásilatelkou společností nebo den po vyzvednutí zásilky na poště. Pozor, odstoupení musí být druhé straně doručeno do 14 dnů od převzetí plnění! Nestací tedy zásilku podat poslední den lhůty na poště k odeslání.

Všem spotřebitelům doporučujeme odstoupit od smlouvy písemně, přestože to zákon nevyžaduje. Zboží není nutné doručit současně s odstoupením od smlouvy. Zákon lhůtu na vrácení zboží nestanoví, proto by tato lhůta měla být přiměřená. Doporučujeme vrátit zboží do 30 dnů s ohledem na to, že prodejce je povinen vrátit finanční částku za zboží do 30 dnů od odstoupení.

Poměrně často v poradně slyšíme otázku, zda má spotřebitel povinnost si zboží objednané v e-shopu při převzetí zkontrolovat?

Zákon spotřebiteli – na rozdíl od koupě mezi podnikateli – žádnou povinnost si zboží při převzetí zkontrolovat nestanoví. Naopak nároky z odpovědnosti za vady, které má věc již v okamžiku převzetí, můžete uplatnit až do šesti měsíců od převzetí a to bez ohledu na to, zda jde o vady zjevné či skryté. Poměrně častá praxe mnohých e-shopů, které ve svých smluvních podmínkách stanovují povinnost si zboží při převzetí od přepravce vybalit, zkontrolovat a zjištěné vady ve velmi krátké lhůtě (často 24 či 48 hod) reklamovat s tím, že se jinak ztrácí možnost reklamace, je v rozporu se zákonem a tudíž dle § 55 občanského zákoníku neplatná. Jinak ale lze kontrolu zboží při převzetí jen doporučit.

Nejeden motorista se v naší poradně ptá, zda musí být k navigaci zakoupené v ČR český návod.

Nejde-li o pravidla obecně známá, má prodejce povinnost poskytnout návod v písemné formě a českém jazyce. Porušením této povinnosti se dopouští správního deliktu a zakládá nárok na náhradu škody, která by tím spotřebiteli vznikla.

Stává se, že naše odpovědi spotřebitele nepotěší. Například tazatelku, která nebyla spokojena se zamítnutím reklamace a vinila prodávajícího, že výrobek určitě nikam neposílal, protože ji vůbec nepředložil vyjádření z odborného servisu.

Zákon prodejci nestanovuje žádnou povinnost zasílat zboží do odborného servisu. Stejně tak nemá povinnost předkládat vyjádření odborného servisu. Prodejce si může zboží ponechat na prodejně a posoudit jej sám. Za špatně vyřízenou reklamaci nese však odpovědnost on.

Telefonická poradna pro spotřebitele je k dispozici ve všední dny od 9 do 17 hodin na telefonním čísle 299 149 009.

Tisková oprava

V testu šicích strojů, který byl publikován v dTestu 2/2011, se objevila tisková chyba. U slovní charakteristiky šicího stroje Toyota Jeans JSBA21 bylo uvedeno hodnocení dostatečně (3,6). Správné je hodnocení uvedené v tabulce, tedy uspokojivě (2,7). Za tiskovou chybu se redakce časopisu dTest omlouvá.

Konzervovaná nejistota

Pach po rybině. Výrazně kovová, velmi nepříjemná chuť. Chuť atypická, mírně nahořklá se stopami kovové příchutě. Drť místo kousků. Zvýšený obsah amoniaku. Neodpovídající olej. Konzervovaná nejistota, jak jsme museli konstatovat, se nevyhýbá ani tuňákům.

Tuňák je jednou z nejběžněji lovených ryb. Jeho největšími konzumenty jsou Japonci, následují Evropané a Američané. Zatímco Japonci si nejvíce pochutnávají na sushi a sashimi ze syrového tuňáka, ostatní dávají přednost konzervám. Jsou oblíbené, protože se z nich dá velice rychle připravit kde co.

Teprve, když jsme cíleně procházeli obchody, uvědomili jsme si, jak široká je nabídka konzervovaného tuňáka. Náš vzorek, který čítá 25 výrobků, je sice reprezentativní, avšak setkat se můžete i s dalšími značkami a různými úpravami tuňáka. Vybírali jsme konzervy s označením kousky, steaky, filety a neopomněli jsme ani drť, která je poměrně levná a uplatní se nejenom na pomazánky.

Maso v utajení

Není radno spokojit se s tím, že na konzervě je napsáno tuňák. On totiž není tuňák jako tuňák, neboť tuňáci jsou rozděleni na pravé a nepravé. Ti opravdu praví jsou z rodu Thunnus, ti ostatní z rodu Sarda a Euthynnus. A možná proto, že těch pravých tuňáků už v oceánech a mořích tolik není, rozšířil jejich řadu dle evropského nařízení tunec pruhovaný z rodu Euthynnus.

U jedenácti testovaných výrobků zůstává utajeno, jaká ryba se v konzervě skrývá. Tipněte si – pravý, nebo nepravý tuňák? Kdyby to byl pravý, tak se s ním výrobci budou jistě chlubit. Za nesplnění této povinnosti jsme jim dali »nedostatečnou« známku. Uvede-li však výrobce nad rámec svých povinností konkrétní použitý druh tuňáka, zaslouží si za svoji otevřenost vůči spotřebitelům pochvalu.

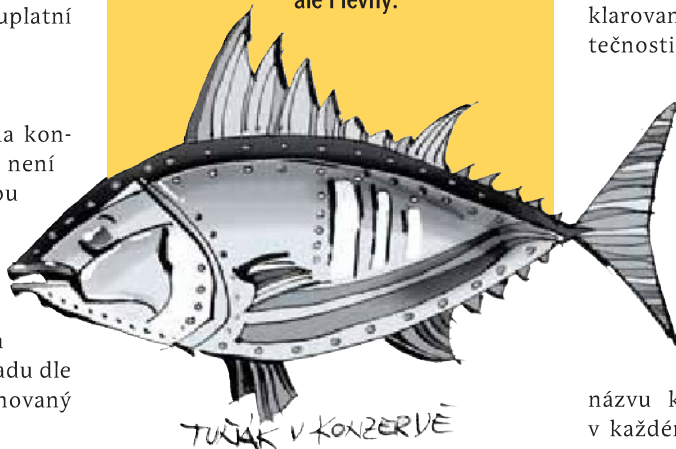
Pro zajímavost: Před časem si v Rakousku sypala popel na hlavu společnost John West. Tamější spotřebitelskou organizací byla kritizována právě za to, že neuvádí na konzervách, zda obsahují tuňáka

■ DOBRÁ RADA

Kvalitních tuňáků je na trhu dost. Nalezli jsme je především mezi konzervami s kousky tuňáka, levnější drť je kvalitou o třídu níž. Čestnou výjimku představuje značka **Lidl, drcený tuňák ve slunečnicovém oleji** (velmi dobře, 12,20 Kč za 100 g), který vynikal nejen chutí, ale i správnou deklarací. Příjemně potěší i nízkou cenou. Ještě lepším mezi drcenými tuňáky z hlediska sensorických zkoušek je tuňák v rostlinném oleji **Nekton** (dobře, 19,40 Kč za 100 g). Jeho výrobce ovšem neuvádí, jaká ryba se v konzervě skrývá, ani se nezdá být příliš angažovaný v ekologicky přijatelném rybolovu.

Mezi kousky tuňáka nalezneme hned pět konzerv s hodnocením »velmi dobře«.

Nejlepší z nich, **Atlantik, kousky v sójovém oleji** (velmi dobře, 30,20 Kč za 100 g), je drahý, ale jeho chuti nelze nic vytknout. Poměrem cena / kvalita vyniká především tuňák **Aro kousky v rostlinném oleji** (velmi dobře, 15,30 Kč za 100 g) z Makra, který je nejen chutný, ale i levný.

pravého nebo nepravého. Mimo jiné společnost uvedla: »Zveřejnění údajů na našich výrobcích v Rakousku jsme bohužel propásli.« Jak je vidět v našem testu, nepropásla to jenom v Rakousku, ale i v Česku.

Pozor na olej

Je-li na konzervě uvedeno »přírodní« či »ve vlastní šťávě«, což je jedno a to samé, nemusíte blíže studovat složení. Buď je jako nálev použita tekutina vylučující se z ryby během vaření před konzervací, nebo solný roztok (případně mohou být použity

bylinky a koření). Pokud ale dáváte přednost tuňákovi v oleji, pečlivě si hlídejte, v jakém se »koupe«.

Deklarace oleje je pro spotřebitele dle našeho názoru dost ošemetná. Výrobci mohou uvádět (a uvádějí) pouze označení »v rostlinném oleji«, ale mnozí z nich už v deklarovaném složení nedodávají, neboť dodávat nemusí, v jakém konkrétním oleji. A protože mohou používat rostlinné oleje jak samostatně, tak v jejich směsi, je jisté, že v konzervě bude směska, protože je vyjde mnohem levněji než čistý rostlinný olej.

I když jsme se v laboratoři snažili u šesti výrobků »rozklíčovat« složení použitého rostlinného oleje, nebyli jsme – právě proto, že se jednalo o směsky s různými poměry použitých olejů – úspěšní.

Doporučujeme orientovat se na výrobky, o jejichž složení budete mít od výrobců co nejvíce konkrétních informací. Budete pak vědět, že spolu s tuňákem konzumujete olivový olej, slunečnicový či sójový. Může se ale stát, a nám se to stalo, že výrobce něco píše a v konzervě je něco úplně jiného...

U dvou výrobků jsme zjistili, že olej deklarovaný na jejich obalu neodpovídá skutečnosti. Složení oleje tuňáka značky **Albert Quality** neodpovídalo sójovému oleji, pravděpodobně byl použit olej slunečnicový. Stejný problém jsme odhalili u drceného tuňáka **Giana**, místo sójového oleje nějaká směska. U ostatních výrobků s konkrétně uváděnými oleji bylo vše v pořádku.

Pokud jste alergičtí na sóju, buďte bdělí. Je-li v obchodním názvu konzervy uveden rostlinný olej, v každém případě si pečlivě prostudujte složení. Až teprve v něm jsme si u několika výrobků přečetli, že byl použit olej sójový.

Nechutná?

Tuňák je rybou chutnou, a když nechutná a nevoní, je to špatné. A my jsme při sensorických zkouškách, kdy promlouvají smysly, narazili hned na čtyři problémové výrobky, ostatní byly v pořádku.

Masová drť **Tesco** value výrazně páchla po rybině, její chuť byla atypická, mírně nakyslá, prostě nepříjemná. **La Perla**, také drť, sice voněla po tuňákovi, avšak měla atypickou, výrazně kovovou a tedy velmi nepříjemnou chuť. Sekaný tuňák znač-

Kde rybičku ulovili?

Z etiket mrazených ryb, rybích výrobků a konzerv lze zjistit, kde byly ryby odloveny. Může být slovně uvedena oblast nebo kód FAO (= Organizace OSN pro výživu a zemědělství) či oba údaje; všechny možnosti jsou správné. Vždy se uvádí jen jedna lovná oblast, nelze, aby na jedné rybě bylo více oblastí odlovu.

Oblast odlovu	Vymezení oblasti ¹⁾
severozápadní Atlantik	oblast FAO č. 21
severovýchodní Atlantik ²⁾	oblast FAO č. 27
Baltické moře	oblast FAO č. 27.IIIId
středozápadní Atlantik	oblast FAO č. 31
středovýchodní Atlantik	oblast FAO č. 34
jihozápadní Atlantik	oblast FAO č. 41
jihovýchodní Atlantik	oblast FAO č. 47
Středomoří	oblasti FAO č. 37.1, 37.2 a 37.3
Černé moře	oblast FAO č. 37.4
Indický oceán	oblasti FAO č. 51 a 57
Tichý oceán	oblasti FAO č. 61, 67, 71, 77, 81 a 87
Antarktida	oblasti FAO č. 48, 58 a 88

¹⁾ Ročenka FAO – Statistika rybolovu. Úlovky. sv. 86/1.2000.

²⁾ vyjma Baltického moře.

Zdroj: SVS ČR, nařízení Komise (ES) č. 2065/2001

ky Five Star chutnal mírně nahořkle se stopami kovové příchutě. Pro jistotu jsme u všech třech výrobců prověřili obsah arzenu a cínu; vše v pořádku. Čím tedy byla způsobena ona kovová chuť? Pravděpodobně použitým obalovým materiálem nižší kvality, který může reagovat s obsahem konzervy.

I ta rybina nám vrtala hlavou. Její příčinou může být s největší pravděpodobností kvalita vstupní suroviny, tedy tuňáka (nevíme, zda to byl ten pravý či nepravý, ví to jen výrobce). Mohlo se jednat o rybu méně čerstvou, mohly se při jejím zpracování vyskytnout problémy...

Senzorické hodnocení objevilo i jeden klam. Skrýval se pod značkou Giana, tuňák kousky v rostlinném oleji. Vůbec žádné kousky to nebyly, byla to drť s chutí nevýraznou, prázdnou, neslanou.

Problém s amoniakem

Stále aktuální téma, které se točí kolem ryb, se týká těžkých kovů. Člověkem znečištěné vody oceánů a moří se mu vrací zpět. Uklidníme vás, tuňáci v konzervě rtuť, olovem a kadmii až tak zasaženi

nebyli. Naměřené hodnoty se u naprosté většiny z nich pohybovaly dost hluboko pod maximálními povolenými limity. Nicméně připomínáme, i když v našich končinách tuňák a mořské ryby vůbec tak často na stole nejsou, že rizikové skupiny – těhotné a kojící ženy – by měly maximálně zkonsumovat čtyři porce tuňáka po 130 gramech týdně (nebo nanejvýš jednu porci čerstvého, opět jenom 130 gramů).

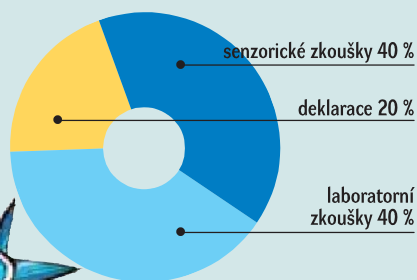
Při analýzách masa jsme však objevili něco jiného – toxický amoniak, triviálně zvaný čpavek.

U tří výrobků – Kaiser Franz Josef, Interspar Despar a John West – hodnoty naměřeného amoniaku mírně přesáhly hranici 300 mg/kg. A to je signálem, že

Jak testujeme
podrobný postup testu tuňáků v konzervě na www.dtest.cz/tunak

Jak hodnotíme
grafická skladba celkového hodnocení kvality tuňáků v konzervě

při výrobě bylo něco zanedbáno. Tím „něco“ může být nevhodné zacházení s rybou před jejím zpracováním, pravděpodobně nedodržení teploty nebo dlouhá doba před zpracováním či obojí, případně neodpovídající skladování.

Pro zpracování tuňáka platí přísná pravidla. Ihned po vylovení se musí ponořit do slané vody a ještě na rybářské lodi hluboce zmrazit při teplotě od -18 do -21 °C. V provozech na pevnině se pomalu nechá rozmrazit, roztrídí se podle velikosti a vaří se. V této fázi, která má velký vliv na výslednou jakost, ztrácí tuňák přibližně 25 procent vody. Po vaření začíná proces

Pokračování na str. 32

TUŇÁK KOUSKY

	Atlantik	Five Star	Åro	Vier Diamanten	RIO mare	Kaufland / Vitae d'Oro	Lidl / NiXe
	tuňák kousky v sójovém oleji	tuňák steak v slunečnicovém oleji	tuňák kousky v rostlinném oleji	tuňák kousky přírodní	tuňák v olivovém oleji	tuňák kousky v rostlinném oleji	filety z tuňáka ve slunečnicovém oleji
Cena (Kč)	38	38	20	53	25	27	27
Cena za 100 g masa (Kč)	30,20	27,20	15,30	35,30	40,40	20,00	20,30
CELKOVÉ HODNOCENÍ	VELMI DOBRĚ (1,2)	VELMI DOBRĚ (1,2)	VELMI DOBRĚ (1,3)	VELMI DOBRĚ (1,3)	VELMI DOBRĚ (1,5)	DOBŘE (1,6)	DOBŘE (1,6)
DEKLARACE	dobře (1,6)	dobře (1,4)	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,4)	dobře (1,7)	velmi dobře (1,4)	dobře (1,8)
Úprava masa	●	●	●	●	●	●	●
Nálev	●	●	●	●	●	●	●
Druh tuňáka	●	●	●	●	●	●	●
Ochrana delfínů	●	●	●	●	●	●	●
Skutečná hmotnost	●	●	●	●	●	●	●
SENZORICKÉ ZKOUŠKY	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,2)	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,3)	dobře (2,0)	velmi dobře (1,4)
Maso: vzhled / barva	● / ●	● / ●	● / ○	● / ●	● / ●	● / ●	● / ○
Konzistence masa	●	●	●	●	●	●	●
Vůně / chuť / slanost	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ○	● / ● / ●	● / ○ / ○	● / ● / ●
LABORATORNÍ ZKOUŠKY	velmi dobře (1,1)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,2)	velmi dobře (1,3)	dobře (1,6)	velmi dobře (1,2)	dobře (1,7)
Rtuť / olovo / kadmium	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	○ / ● / ●
Histamin / chlorid sodný / amoniak	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●
Deklarované údaje							
Deklarovaný druh tuňáka	skipjack	tuňák se žlutými ploutvemi	katsuwonus pelamis	skipjack	tuňák pravý	katsuwonus pelamis	tuňák pruhovaný
Hmotnost masa: deklarovaná / zvážená (g)	130 / 126	140 / 140	130 / 131	150 / 150	52 / 62	135 / 135	140 / 133
Země původu	Vietnam	Filipíny	Filipíny	Thajsko	Itálie	Papua Nová Guinea	moře ¹⁾
Minimální trvanlivost	31.1.2013	10-2012	31.12.2014	30.6.2011	31.12.2015	30.12.2014	31.12.2015

Značky pro produkty rybolovu

Dolphin Safe: lov tuňáků (hlavně žlutoploutvého) bez obklíčení delfinů. Zavedena v devadesátých letech americkou nevládní organizací Earth Island Institute (EII).

Dolphin Friendly: lov tuňáků s postupným omezením počtu delfinů chycených do sítí až na nulu. Zavedena Dohodou o mezinárodním programu ochrany delfinů (AIDCP); obsahuje

povinnosti a opatření, které musí být plněny a implementovány během rybolovu ve východním Pacifiku. Výlovy tuňáků chycených podle pravidel AIDCP nemohou

být prodávány na americkém trhu jako „Dolphin Safe“.

Marine Stewardship Council: organizace vytvořená ze společné iniciativy nadnárodní společnosti Unilever a Světového fondu na ochranu přírody (World Wide Fund for Nature, WWF). Modrá pečť s logem MSC má garantovat spotřebiteli, že produkt pochází z dobře řízeného rybolovu a že nepřispívá k ekologickému problému nadměrného rybolovu. Proces akreditace je veden vlastníkem známky a ne nezávislou třetí stranou.

Calvo	Sun & Sea	Isabel	Tesco / Mermaid Bay	Peña	Kaiser Franz Josef	Interspar DESPAR	John West	albert Quality	Giana
tuňák v rostlinném oleji	tuňák steak v rostlinném oleji	tuňák v rostlinném oleji	tuňák kousky v rostlinném oleji	tuňák steak	tuňák steak v oleji	Tonno all'olio di oliva	tuňák steak	tuňák v oleji	tuňák kousky v rostlinném oleji
50	40	35	25	25	45	31,50 ²⁾	88	33	27
42,00	73,40	46,80	18,80	51,50	36,70	32,60	75,30	33,80	20,70
DOBŘE (1,7)	DOBŘE (1,7)	DOBŘE (1,9)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,0)	USPOKOJIVĚ (2,7)	USPOKOJIVĚ (2,8)	USPOKOJIVĚ (2,8)	DOSTATEČNĚ (4,5)	DOSTATEČNĚ (4,5)
uspokojivě (3,1)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (2,7)	dostatečně (3,6)	dobře (2,2)	dobře (2,3)	uspokojivě (2,7)	nedostatečně (5,5)	nedostatečně (5,5)
●	●	●	●	●	●	●	●	●	⊗
○	○	○	●	○	○	●	●	⊗	●
⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	●	●	⊗	⊗	●
⊗	●	●	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
●	●	●	●	○	●	○	●	●	●
velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,2)	velmi dobře (1,4)	dobře (2,4)	dobře (1,7)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,3)	velmi dobře (1,2)	velmi dobře (1,0)	uspokojivě (3,3)
●/●	●/●	●/●	○/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	⊗/●
●	●	●	●	●	●	●	●	●	○
●/●/●	●/●/●	●/●/○	●/●/●	●/●/○	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/○/○
dobře (1,6)	dobře (1,7)	dobře (1,8)	velmi dobře (1,2)	dobře (1,6)	dostatečně (4,5)	dostatečně (4,5)	dostatečně (4,5)	dobře (1,6)	velmi dobře (1,2)
○/●/●	○/●/●	○/●/●	●/●/●	○/●/●	●/●/●	○/●/●	○/●/●	○/●/●	●/●/●
●/●/●	●/●/●	●/○/●	●/●/●	●/○/●	●/●/⊗	●/●/⊗	●/●/⊗	●/○/●	○/●/●
□	□	□	□	□	thunnus albacares	skipjack	□	□	katsuwonus pelamis
120 / 120	52 / 55	72 / 75	130 / 133	52 / 49	120 / 123	104 / 100	112 / 117	99 / 98	130 / 130
Salvador	Španělsko	Španělsko	Filipíny	Španělsko	Filipíny	Španělsko	Ghana	Španělsko	Thajsko
31.12.2016	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2016	19.2.2016	30.6.2015	31.12.2015	30.6.2013	25.5.2016	30.6.2015

²⁾ prodej po 2 ks, cena 63 Kč
Pozn.: Některá hodnocení mohou být limitována.

čištění: kůže, kosti a tmavá místa se odstraňují. Ryba se potom dělí na kousky a plní do konzerv, zalévá se vlastní šťávou nebo olejem, a po automatickém uzavření se konzervy sterilizují při teplotě od 110 do 120 °C.

Tuňák a histamin

Nejdříve o histaminu obecně. Vyskytuje se přirozeně v lidském těle a vzniká působením bakterií z aminokyseliny histidinu. Vyskytuje se i v potravinách jak rostlinného, tak živočišného původu. Například v kysaném zelí, především ve šťávě, pivu a vínu,

v sýrech a fermentovaných uzeninách a v některých rybách, včetně tuňáka.

U zdravého člověka existuje regulační mechanismus, který je schopný pomocí enzymů zvládnout toxické účinky histaminu. Avšak u osob citlivých na histamin se mohou vyskytnout dýchací obtíže, pokles krevního tlaku, zbrunátnění, kopřivka se svrběním, nevolnost, žaludeční křeče, průjem a bolesti hlavy.

U testovaných tuňáků konstatujeme, že u naprosté většiny byl obsah histaminu menší než 1 mg/kg, nejvyšší naměřenou

hodnotou bylo 14 mg/kg (povolený limit 100 mg/kg). Ten, kdo ale trpí nesnášenlivostí vůči histaminu, by se měl tuňáka ze zásady vzdát. Již velice malé množství by mohlo vést k zarudnutí obličeje a ucpanému nosu.

Nejenom sůl v očích

Není snad člověka, který by neobdivoval delfíny, nepozastavil se nad jejich hravostí a inteligencí, neslzel nad příběhy, popisujícími jak delfíni zachránili tonoucí lidi a nedojímal se i nad jejich pozitivním účinkováním v zooterapii. Delfíni

TUŇÁK DRŤ

	Lidl	Nekton	Kaufland / / Vitae d'Oro	Hamé	la Perla	Five Star	Tesco value
	tuňák drcený ve slunečnicovém oleji	tuňák v rostlinném oleji	sendvičový tuňák v oleji	tuňák drcený v rostlinném oleji	sendvičový tuňák ve vlastní šťávě	tuňák sekaný	drcený tuňák ve vlastní šťávě
Cena (Kč)	18	23	17	16	14	15	14
Cena za 100 g masa (Kč)	12,20	19,40	12,90	11,60	10,30	11,00	11,80
CELKOVÉ HODNOCENÍ	VELMI DOBRĚ (1,3)	DOBŘE (1,7)	DOBŘE (1,8)	DOBŘE (1,8)	USPOKOJIVĚ (3,0)	USPOKOJIVĚ (3,0)	USPOKOJIVĚ (3,2)
DEKLARACE	velmi dobře (1,4)	dostatečně (3,8)	dobře (1,6)	dobře (1,8)	dobře (2,3)	dobře (2,4)	uspokojivě (3,4)
Úprava masa	●	●	●	●	●	●	●
Nálev	●	○	●	●	●	●	●
Druh tuňáka	●	⊗	●	●	⊗	⊗	⊗
Ochrana delfínů	●	⊗	●	⊗	●	○	⊗
Skutečná hmotnost	●	⊖	●	●	●	●	⊖
SENZORICKÉ ZKOUŠKY	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,0)	uspokojivě (2,6)	dobře (1,9)	nedostatečně (5,0)	nedostatečně (5,0)	nedostatečně (5,0)
Maso: vzhled / barva	● / ○	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ○	● / ●
Konzistence masa	●	●	○	●	○	●	○
Vůně / chuť / slanost	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ○ / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●
LABORATORNÍ ZKOUŠKY	velmi dobře (1,1)	velmi dobře (1,2)	velmi dobře (1,1)	dobře (1,8)	velmi dobře (1,2)	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,3)
Rtuť / olovo / kadmium	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ○	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●
Histamin / chlorid sodný / amoniak	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / ● / ●
Deklarované údaje							
Deklarovaný druh tuňáka	katsuwonus pelamis	□	katsuwonus pelamis	katsuwonus pelamis	□	□	□
Hmotnost masa: deklarovaná / zvážená (g)	140 / 147	130 / 119	135 / 132	130 / 138	130 / 137	130 / 135	130 / 119
Země původu	Thajsko	Thajsko	Indonésie	Thajsko	Indonésie	Vietnam	Filipíny
Minimální trvanlivost	31.12.2014	30.6.2013	30.6.2013	15.10.2014	31.5.2013	20.10.2012	31.12.2012

jako „terapeuti“ si se svými zejména dětskými pacienty hrají. Výsledkem hry je pocit radosti a harmonie, což přispívá k léčbě například mozkové obrny, specializovaných fobií, neurastenii. Ostatně ve starověku se delfini považovali za posvátné tvory, byli symbolem svobody, volnosti a štěstí.

Dojímavé slzy by však měly být vystřídány slzami hořkými, neboť tenhle nepřátelštější mořský tvor zbytečně doplácí svým životem za průmyslový lov právě tuňáků. Měšcové sítě jsou pro delfíny pastí, ze které neuniknou. I kdybyste se zřekli masa z tuňáka, delfíny tím nezachráníte. Přispět ale k jejich ochraně můžete. Vybí-

rejte si cíleně produkty z tuňáka, které jsou označeny symbolem „Dolphin safe“. Druhý symbol, se kterým se můžete setkat, „Dolphin friendly“, již zcela nezaručuje, že v sítích neuvízli i delfini.

A u soli ještě zůstaneme, tentokrát té v konzervách. Na zvýšený obsah chloridu sodného v tuňácích jsme nenarazili, i když se slanost jednotlivých výrobků lišila. Zjištěné hodnoty se pohybovaly pod hranici 1 % (pouze u výrobku Isabel 1,14 %). Pro srovnání, např. lučina má hodnotu chloridu sodného kolem 1 %, většina uzenin přibližně 2,5 %. Držíte-li neslanou dietu, kupujte tuňáka čerstvého, kterého si upravíte podle svých potřeb a zvyklostí. ■

Pravý, nebo nepravý tuňák?

Kdo by se domníval, že existuje jen jedna ryba jménem tuňák, mýlil by se. Mezi tuňáky se řadí ryby z několika rodů z čeledi makrelovitých, kam patří i populární makrely. Nejznámějším zástupcem, s kterým se v České republice paradoxně setkáte velmi málo, je velký až 500 kilogramů vážící tuňák obecný (*Thunnus thynnus*) neboli severní modroploutvý. Díky intenzivnímu rybolovu v Atlantiku patří tuňáci s modrými ploutvemi mezi ohrožené druhy. Mezi ostatní zástupce pravých tuňáků z rodu *Thunnus* patří například tuňák žlutoploutvý (*Thunnus albacares*) nebo tuňák křídlatý (*Thunnus alalunga*). Tuňáka se žlutými ploutvemi lze nalézt v celosvětových mořích, tuňák křídlatý je typický pro Středozemní moře. Oba tyto druhy nejsou rybolovem výrazně ohroženy.

Tuňáci z rodu *Thunnus* patří mezi takzvané pravé tuňáky. Kromě nich se podle evropského nařízení za pravého tuňáka považuje ještě tunec pruhovaný (*Katsuwonus pelamis*). Právě s tímto malým druhem tunce z rodu *Katsuwonus*, hojně zastoupeným po celém světě, se můžete nejčastěji setkat v konzervách. Lze se setkat také s názvy tuňák pruhovaný, skipjack nebo *Euthynnus pelamis*.

Mezi nepravé tuňáky patří ostatní druhy z rodu *Euthynnus*, především pak mezi tuňáky v Atlantickém oceánu nejhojnější tunec atlantický (*Euthynnus alletteratus*) a dále pelamidy z rodu *Sarda*.

Podle nařízení Evropské rady 1536/92 je nutné u konzervovaného tuňáka uvést druh použité ryby. Zatímco legislativa se spokojí i s názvem pravý nebo nepravý tuňák (s tím, že jednotlivé druhy se nesmí míchat), někteří výrobci jdou nad rámec požadavků a seznámí spotřebitele s konkrétním druhem použité ryby, v našem případě to byl vždy tunec pruhovaný a ve dvou případech tuňák žlutoploutvý.

Jedině Rio mare sáhlo po legislativou požadovaném pojmu tuňák pravý, ovšem na svých webových stránkách spotřebitele ujišťuje, že se jedná o tuňáka žlutoploutvého. Jedenáct výrobců si s uvedením druhu tuňáka hlavu nelámalo vůbec, je to zkrátka tuňák a hotovo. Zda konzumujeme pravého nebo nepravého tuňáka nás prý nemusí zajímat; hlavně když nám chutná. Možná je k mlžení o obsahu konzerv ve obava, že tuňák nepravý by se hůře prodával. Můžeme spotřebitele i výrobce ujistit, že i nepravý tuňák je chutná a zdravá ryba a nic proti ní nemáme. Jen neradi kupujeme zajíce v pytli.

Tuňák obecný se loví od starověku.

V dobách Říše římské patřil jeho lov mezi nejstabilnější odvětví hospodářství. Tuňák je nesmírně zdatnou rybou, běžně dosahuje délky kolem dvou metrů a 300 i více kilogramů. Svůj život nedával „zadarmo“. Rybáři s ním museli podstupovat dlouhé, několik desítek hodin trvající zápasy. (V roce 1934 bojovalo střídavě šest rybářů s 400kilovým tuňákem nepřetržitě 68 hodin.)

Ještě v 50. letech 20. století chytali rybáři tuňáky na udice. Poté se spustily průmyslové metody lovu, které decimují stavy tuňáka obecného; odhaduje se, že nyní žije v Atlantiku jen 15 procent tuňáků ve srovnání s dobami před zavedením lovu do sítí.

Helikoptéry a čluny vyhledávají hejna tuňáků, které obvykle prozradí delfini zdržující se na hladině. Podobně jako tuňáci se drží hejn sardinek, sledů, makrel a dalších menších druhů ryb a krmí se. Když rybářská loď hejno tuňáků dostihne, obkrouží jej měšcovitou sítí, jejíž spodní okraj sahá desítky metrů pod hladinu. Jen co se kruh sítě uzavře, stáhnou rybáři její dosud otevřený spodek a ze vzniklé uzavřené kapsy není úniku. V síti však uvíznou nejenom tuňáci, ale také i delfini.

Giana
tuňák drcený v rostlinném oleji
15
12,00
DOSTATEČNĚ (4,5)
nedostatečně (5,5)
●
⊗
●
⊗
●
uspokojivě (3,0)
● / ○
○
● / ⊗ / ○
dobře (1,7)
● / ● / ○
● / ● / ●
katsuwonus pelamis
130 / 126
Filipíny
31.8.2015

Víte, že...

Jód: Mořské ryby obsahují řadu pro tělo prospěšných látek, které suchozemské produkty neposkytují, nebo jsou v nich přítomné jen v nesrovnatelně menší míře. Platí to především o jódu, jehož nedostatek se ale v našich končinách řeší jodizací jablečné soli. Potřebný jód nicméně obsahují i klasické tuzemské potraviny, především mlékárenské výrobky, chléb a vejce.

Mořští plži a mlži: V případě mořských živočichů je největším rizikem konzumace syrových pokrmů. Mušle a ústřice produkují rizikový neurotoxin a jejich těla mohou (stejně jako ryby) obsahovat nebezpečné látky v případě, že se pohybovaly v kontaminovaných mořských vodách. Syroví mlži či plži mohou být zdrojem i takových onemocnění, jako je hepatitida typu A (virové onemocnění jater).

Citron: Pokud si chcete čas od času dopřát syrové mořské živočichy, pokapejte jejich povrch citronem. Citron pozitivně ovlivňuje proces zrání rybího masa a hlavně snižuje jeho pH. A to je vítáno, protože většina nebezpečných organismů, která se může u mořských živočichů vyskytovat, je citlivá na kyselé prostředí.

Sushi: Stejně jako v případě konzumace jakýchkoli jiných potravin živočišného původu, je základní prevencí zdravotních rizik dostatečné tepelné opracování původní suroviny. To se týká i dovážené exotiky, jako je sushi. Pokrmu ze sushi je vhodné konzumovat kulinářsky upravené, tedy tepelně opracované. V praxi to znamená působení teploty alespoň 70 stupňů Celsia po dobu alespoň několika desítek vteřin.

Znečištěná moře: Rostoucí kontaminace moří, mimo jiné častými haváriemi ropných tankerů, zvyšuje obsah nebezpečných látek v rybí populaci. Platí ale, že menší riziko je u ryb, které žijí krátkou dobu, největší je naopak u dlouho žijících dravců, v jejichž tělech se koncentrují látky původně obsažené v jejich kořisti. V některých evropských zemích, v nichž tvoří mořské ryby každodenní složku potravy, místní úřady doporučují pravidelnou konzumaci těchto produktů menším dětem a hlavně těhotným ženám.

FEJETON

Stařec a moře

„Když jsem sloužil u argentinského obchodního loďstva,“ vyprávěl můj dědeček a všichni uctivě zmlkli (pokud to bylo v hospodě) anebo vyvalili oči (pokud to bylo doma a my seděli u dědy na kanapi), „potopila nás jednou německá ponorka a já jediný se zachránil na primitivním voru z kuchyňského válu na krájení nudlí. Daleko od lodních linek jsem na něm brázdil oceán tři neděle a byl bych umřel hladem a žízní, nebejt toho tuňáka.“

Možná kecal. Ale nikdo mu to nemohl vyvrátit, ani babička ne, poněvadž od ní odešel krátce po svatbě v roce 1921 a vrátil se až po šestadvaceti letech, když jeho nepoznaný syn už měl vlastního syna, teda mě. Co se týče událostí mezitím, byli jsme všichni zcela odkázáni na jeho vyprávění a nikdo ho nezpochybňoval, jelikož děda byl taky trochu prchlivý. Následkem zranění torpédem, jak říkal.

„Zničežnic,“ pokračoval děda, „jsem se s tím vorem octl uprostřed hejna obrovských tuňáků, co se zrovna třeli. Byla to vřava jak o posvícení, normálně v té vášni lítali z vody šest metrů vysoko! Měl jsem smrt na jazyku, ale sebral jsem poslední zbytky sil, a když jeden takhle proletěl blízko mě, praštil jsem ho pěstí přímo do sosáku. Pak jsem ho tkaničkou od montérek přivázal k voru a živil se jeho syrovým masem a krví. Musel jsem přitom ovšem bojovat se žraloky, kteří nepřetržitě kroužili kolem a užírali mi ho, potvory šavlozubý!“

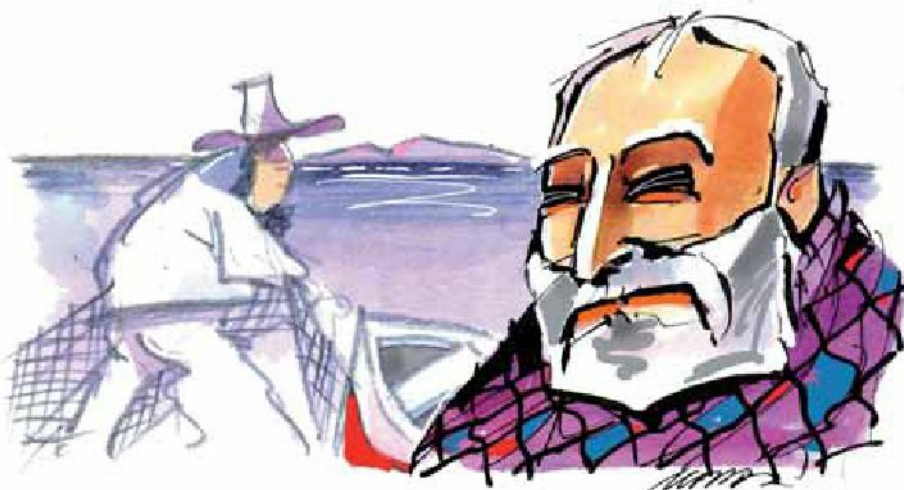
„Ty vole!“ ozvalo se obvykle v tu chvíli v hospodě. (Doma bylo hrobové ticho.) Pokud by někdo nedejbůh řekl třeba: „Nekecej!“ nebo tak něco, byl by mu děda ukázal jizvu od žraločíh zubů na levém předloktí. Že by něco podobného dokázala cirkulárka, je úplná blbost.

„Už mi z toho třímetrovýho tuňáka zbejval jen kousek hlavy, když mě konečně zachránil jeden vousatej chlápek, co se podobal Werichovi a ploužil se mořem na rybářský bárce. Než jsme se dokodrcali na Key West,“ finišoval děda a tím názvem definitivně zlomil vaz posledním pochybovačům, „převyprávěl jsem mu celou historku a někdo mi pak říkal, že ten fousatej to sepsal a dostal za to Nobelovou cenu. Aspoň vidíte, že nekecám,“ řekl děda a dopil mohutným lokem krušovicou desítku.

Já nevím. Nikdy jsem se nestihl Hemingwaye zeptat, jestli to fakt měl od mého dědy – nepustili mě za ním, třebaže to byl pokrokový americký spisovatel. Ale jednou jsem jel s dědou přívozem za tetou do Stradonic, byla trochu větší voda a on dostal mořskou nemoc hnedka v půlce řeky... jenomže děda byl můj hrdina! A tak jsem místo něho paradoxně zanevřel na tuňáky a nevzal bych to do úst, i kdyby to mělo třikrát žlutý břicho, prověřenou značku a vlastní olej.

Ale vy si to klidně dejte, máte své vlastní dědečky. Kam se hrabou!

● Zdeněk Rosenbaum

Z nabídky časopisu dTest. Podrobný obsah starších vydání naleznete na www.dtest.cz

Auto + doprava

GPS navigace	7/10; 2/11
Letní pneumatiky	3/09; 3/10
Zimní pneumatiky	10/10

Děti

Autosedačky	11/09; 6/10
Dětská odrážedla a odrážecí kola	7/10
Dětské hračky	5/08
Dětské melaminové nádobí	3, 4/08
Dětské nočníky	9/08
Dětské postýlky	12/09
Dětské sportovní kočárky	4/09
Dětské vysoké židle	9/07
Opalovací přípravky pro děti	6/10

Domov + zahrada

Domácí pekárny	1/09
Chladničky	9/09
Kávovary	11/09; 12/10
Kombinované mikrovlnné trouby	9/10
Úsporné zdroje světla	6/09; 2/11
Kuchyňské kráječe	2/09
Kuchyňské roboty	10/10
Myčky nádobí	3/09; 3/10
Odstraňovače skvrn	3/09
Prací prostředky	5/09
Pračky s předním plněním	1/10
Pračky s vrchním plněním	8/09
Příklepové vrtačky	2/10
Sekačky na trávu (el. + aku)	7/09
Schůdky do domácnosti	4/09
Sklokeramické varné desky	10/09
Sušičky prádla	8/09
Šicí stroje	2/11
Tablety do myček nádobí	3/08
Vysavače	6/09; 5/10
Zahradní nůžky	9/10

Obraz + zvuk

Baterie a nabíječky	12/10; 1/11
Čtečky elektronických knih	1/11
Digitalizace zvukových nosičů	8/10
Digitální fotoaparáty	6/10; 11/10

Digitální fotorámečky	1/10
Digitální videokamery	5/10; 9/10
Domácí kino	4/10; 11/10
DVD přehrávače	2/10
DVD rekordéry	11/09
3D televizory	10/10
Externí pevné disky	9/10
Hi-fi soupravy mini a mikro	8/10
LCD televizory	5/10
Monitory	1/11
MP3 přehrávače	2/11
Multimediální přehrávače	2/11
Sluchátka	8/09
Smartphony	10/10
Tiskárny	9/09

Telefony + počítače

Mobilní telefony	4/10
Mobilní telefony pro seniory	4/10
Ochrana počítače	3/10

Volný čas + dovolená

Carvingové lyže	11/10
Cyklocomputery	4/10
Chrániče zad	11/10

Lyžařská střediska	1/11
Lyžařské brýle	1/11

Zdraví + kosmetika

Barvy na vlasy	8/09
Elektrické holicí strojky	1/10
Elektronické teploměry	11/08
Holicí strojky a holítka	12/10
Krémy na ruce	10/10
Měřiče krevního tlaku	1/11
Noční krémy proti vráskám	5/07
Oční krémy proti vráskám	7/07
Opalovací krémy	6, 7/08
Pánské elektrické holicí strojky	1/08
Šampony pro regeneraci	8/10
Šampony pro zvětšení objemu	1/09
Tělová mléka	11/10
Univerzální pleťové krémy	7/10
Ústní vody	2/10

Jídlo + pití

Balené vody a pitná voda z kohoutku	10/09
Dětská menu ve fastfoodech	10/09
Dětské snídaňové cereálie	11/08
Tresčí játra	2/11

Právo + finance

Běžné účty	2/10
Cestovní pojištění	5/10
Havarijní pojištění	3/10
Hypotéky	4/10
Kreditní karty	10/10
Penzijní připojištění	7/10
Pojištění odpovědnosti za škodu	8/09
Pojištění nemoci a úrazu	2/11
Spotřebitelské úvěry	12/10
Spořicí účty	1/10
Stavební spoření	12/09
Termínované vklady	8/10
Změna bankovního ústavu	6/10
Životní pojištění	1/11

**Nepřicházejte o peníze,
raději se s dTestem**

Předplatné časopisu dTest

ČR: 790 Kč SR: 32,90 EUR

Cena zahrnuje 12 vydání, přístup k výsledkům všech testů od r. 2005 a do on-line poradny na www.dtest.cz zdarma. Předplatné nyní s dárkem »85 vzorů pro řešení spotřebitelských problémů« (původní cena 200 Kč).

Způsob objednání

- elektronicky: vyplněním objednávky na www.dtest.cz
- SMS: 731 789 110 ve formátu dtest jméno příjmení ulice číslo popisné PSČ obec e-mail
- telefonicky: 241 404 922, faxem: 241 406 533
- poštou: vyplněním objednáčského lístku a zasláním na adresu dTest, Nuselská 297/5, 140 00 Praha 4-Nusle
- jednotlivé testy lze získat přes SMS v max. ceně 79 Kč. Informace u jednotlivých testů na www.dtest.cz.

Pošlete na adresu: **dTest, Nuselská 297/5, 140 00 Praha 4-Nusle**

OBJEDNACÍ LÍSTEK

Objednávám roční předplatné časopisu dTest v ceně 790 Kč, včetně přístupu na www.dtest.cz zdarma.

Jméno a příjmení:

Ulice:

PSČ, obec:

IČO, DIČ:

e-mail / tel.:

Osobní údaje jsou zpracovávány podle zákona č. 101/2001 Sb., o ochraně osobních údajů. Všechny poskytnuté informace slouží výhradně pro potřeby evidence předplatitelů časopisu dTest a nebudou bez výslovného souhlasu poskytnuty třetím subjektům. Souhlas s poskytováním osobních údajů je poskytován na dobu neurčitou a lze jej kdykoliv písemně odvolat.

Podpis:

(Signature)

TESTY PRO DOBRÉ NÁKUPY

OBJEKTIVNĚ

Výrobky nakupujeme anonymně v běžné obchodní síti.

Testy zadáváme osvědčeným zkušebnám a laboratořím v ČR a v zahraničí. Výrobky jsou testovány podle stejných kritérií a výsledky umožňují objektivní srovnání kvality.

NEZÁVISLE

Náklady spojené s testováním a vydáváním časopisu hradíme z jeho prodeje a veřejných zdrojů. Spolupracujeme s největšími zahraničními spotřebitelskými organizacemi, které jsou zárukou naší důvěryhodnosti.

BEZ REKLAM

Reklama je v rozporu s objektivitou a nezávislostí. dTest je jediným časopisem, který reklamy nepublikuje, aby inzerenti nemohli ovlivňovat výsledky testů.

Nahlédnutí do dTestu 4/2011

Žehličky

Žehlení bývá jednou z nejméně oblíbených domácích činností. Otestovali jsme napařovací žehličky i parní stanice a poradíme, s kterými práce půjde lehce od ruky a prádlo bude jako vytažené z mandlu.

Sekačky na trávu

Travníky na zahradě se začínají probouzet a jejich majitele čeká jarní, letní a podzimní maraton sekání trávy. V testu jsme se podívali „na zoubek“ motorovým sekačkám a poprvé i robotickým, které travník posečou, aniž byste se museli příliš namáhat. Jak posekat trávu co nejkvalitněji se dozvíte v dubnu.

Sporttestery

Abyste při sportování podali ten správný výkon, je třeba mít vše pod kontrolou. Sporttestery, které měří tepovou frekvenci, zpravidla toho ale umí mnohem více, jsou stále populárnější mezi rekreačními i poloprofesionálními sportovci. Co od nich můžete očekávat, prozradí náš test.

Změna vyhrazena.

Získejte více s předplatným dTestu

- Dvanáct vydání za 948 korun, nebo za 790 korun? Roční předplatné se vyplácí, protože je oproti stánkovému prodeji levnější.
- S předplatným navíc získáváte zdarma přístup na webové stránky www.dtest.cz.
- Řada aktuálních testů na www.dtest.cz zahrnuje i výrobky, které se do časopisu nevešly.
- Na www.dtest.cz budete moci využívat unikátní databázi tisíců testovaných výrobků a interaktivní databáze věnované televizorům a bezpečnosti automobilů.
- Investice do předplatného se může vrátit již při prvním nákupu. Nejdražší výrobky nemusí být nejlepší.
- Naši odborníci pomohou vyřešit vaše spotřebitelské problémy.

**S dTestem netratíte.
S dTestem získáváte.**

www.dtest.cz